

**AVOKATI I
POPULLIT NË
SHQIPËRI**

**10 VJET
VEPRIMTARI**

P Ë R M B A J T J A

HYRJE

1. Çfarë është institucioni i Avokatit të Popullit të Republikës së Shqipërisë dhe cilat janë parimet e funksionimit të tij
2. Baza kushtetuese dhe ligjore e Institucionit
3. Zgjedhja e Avokatit të Popullit dhe komisionerëve të tij
4. Organizimi i zyrës
5. Buxheti
6. Juridiksioni
7. Kompetencat
8. Kontaktet me Ankuesit
9. Proçedura
10. Përmbajtja e ankesave
11. Raportet para Kuvendit
12. Dispozitat e Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë për Avokatin e Popullit
13. Ligji për Avokatin e Popullit dhe ligje të tjera që caktojnë të drejta dhe detyra për Avokatin e Popullit
14. Përmbledhje

HYRJE

Së shpejti Institucioni i Avokatit të Popullit mbush 10 vjet nga data e krijimit të tij. Personalisht jam krenar për faktin që Kuvendi i Republikës së Shqipërisë më dha mua mundësinë të jem Avokati i parë i Popullit në Shqipëri. Dhe natyrisht, nga lartësia e 10 viteve të ekzistencës së këtij Institucioni, na lejohet të bëjme një veshtrim retrospektiv të të gjithë veprimtarive për ngritjen dhe zhvillimin e tij, duke filluar që nga parahistoria e krijimit të Avokatit të Popullit. Mendoj se kjo duhet bërë sepse progresi i tij i shpejtë dhe suksesi në rritjen e besimit të publikut tek ky institucion i ri kanë bërë përshtypje pozitive, si tek faktori i brendshëm, ashtu edhe ai ndërkombëtar.

Traumat sociale që ndodhën në Shqipëri, gjatë 10 viteve të parë të tranzicionit, (1991-2000) si pasojë e ndryshimit të sistemit politik, duhet thënë, për hir të së vërtetës, nuk mundën të menaxhoheshin me përgjegjshmëri nga institucionet tradicionale të shtetit. Policia, ushtria, gjykatat dhe struktura të tjera që përcaktojnë ekzistencën e shtetit, në vitin 1997, për një kohë të shkurtër, në një pjesë jo të vogël të territorit të shtetit ranë në kolaps të plotë. Për këtë arsye mendoj se edhe komuniteti ndërkombëtar, i pranishëm dhe me ndikim të madh në Shqipëri, qysh në fillimet e proceseve demokratike, pas vitit 1997 zbatoi një strategji tjetër. Mesazhi ishte i qartë: jo më ndihmë ekonomike për mbijetesë, jo më ndihma financiare të pakushtëzuara ndaj qeverive shqiptare, por përkundrazi, programe zhvillimi për ngritjen dhe forcimin e institucioneve të reja demokratike të shtetit shqiptar.

Kushtetuta e re shqiptare që u aprovua me referendum në vitin 1998 është një kontribut sa i ekspertëve vendas, aq edhe atyre ndërkombëtarë. Në këtë Kushtetutë të re u parashikua krijimi i institucionit të ri të Avokatit të Popullit. Kurse në shkurt të vitit 1999 Parlamenti shqiptar miratoi edhe ligjin përkatës me 40 nene "Për Avokatin e Popullit", i cili është një kombinim midis ligjit Danez dhe atij Suedez.

Kur diskutohet për ngritjen e Institucionit të Avokatit të Popullit, para miratimit të Kushtetutës, nga disa vëzhgime të pjesshme të kryera nga disa OJF, rezultonte që Ombudsmani

ishte i panjohur për pjesën më të madhe të të intervistuarve, përfshirë këtu edhe juristë dhe sociologë.

Procesi i parë i zgjedhjes së Avokatit të Popullit nga Parlamenti shqiptar më 16 shkurt 2000 ishte mjaft i hapur dhe demokratik. Kushtetuta kërkon që Avokati i Popullit të zgjidhet me jo më pak se 3/5 të të gjithë deputetëve. Konkuruan 15 kandidatë dhe në përfundim Kuvendi i Shqipërisë me më tepër se 2/3 e votave të të gjithë deputetëve (104 vota nga 155), këtë detyrë ma besoi mua. Në vlerësim të punës së kryer gjatë mandatit të parë, më 17 Shkurt 2005, Parlamenti shqiptar më rizgjodhi (99 vota nga 140) duke më besuar edhe një mandat të dytë, deri në shkurt të vitit 2010.

Për ngritjen e institucionit të Avokatit të Popullit u angazhuan disa organizma ndërkombëtarë, veçanërisht Këshilli i Europës dhe OSBE. Presioni ndërkombëtar për ngritjen e institucioneve demokratike, në vazhden e mbështetjes financiare ndaj Shqipërisë, u shoqërua në mënyrën më pozitive me ndihmen e koordinuar që jepet me konsulta, përkrahje nismash dhe, çfarë është më kryesorja, me garanci financiare për këtë institucion të ri, akorduar nga Qeveria e Mbretërisë së Danimarkës, në kuadrin e Programit DANIDA.

Dy javë pas zgjedhjes së Avokatit të Popullit u krijua një forum i quajtur “Grupi i Miqve të Avokatit të Popullit”, i përbërë nga përfaqësues të organizmave më të fuqishëm ndërkombëtarë në Shqipëri si Këshilli i Europës, OSBE-së, Ambasada e Danimarkës, Ambasada Amerikane, etj, por edhe me përfaqësues të disa OJF-ve shqiptare, me përvojë në fushën e mbrojtjes së të drejtave të njeriut. Ato shprehën angazhimin e tyre për të bërë lobing dhe mbështetur ngritjen e institucionit. Ky forum ka luajtur një rol mjaft të rëndësishëm, sidomos në dy vitet e para të punës (2000-2001) me këshillat praktike dhe krijimin e kushteve për të eliminuar pengesat që dilnin gjatë rritjes së institucionit.

Për të rritur pavarësinë e Institucionit, në prill 2000, një grup deputetësh ndërmorën nismën legislative dhe përmiresuan nenin 35 të ligjit “Për Avokatin e Popullit”, duke i dhënë Avokatit të Popullit të drejtën që të përcaktojë personalisht strukturën dhe numrin e stafit të tij.

Më 12 Maj 2005, Parlamenti shqiptar miratoi edhe disa ndryshime të rëndësishme në ligjin “Për Avokatin e Popullit”,

duke na mundësuar disa kompetenca për një mbikqyrje më të madhe të organeve të administratës, të kontrollit të procedurave gjyqësore, të kontrollit më të mirë mbi burgjet dhe dhomat e paraburgimit, të pjesëmarrjes në mbledhjet e organeve kolegjiale, ku diskutohen vendime, për të cilat paraprakisht janë dhënë rekomandime nga Avokati i Popullit.

Në Maj 2000 u përgatit Rregullorja e Brendshme e punës dhe Kodi Etik për institucionin. Të dy këto dokumente të rëndësishme për drejtimin dhe mirëfunksionimin e Insitucionit u rishikuan dhe përmirësuan në vitin 2008.

Në Korrik të vitit 2000 përfundoi rekrutimi i 15 ekspertëve të parë (ndihmëskomisionerë), pas një konkursi të zhvilluar ndërmjet rreth 60 kandidatëve, në përputhje me ligjin “Për statusin e nëpunësit civil”. Që nga Janari 2008, Avokati i Popullit tashmë luan rolin edhe të Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës. Me marrjen përsipër të këtij roli, u krijuan mundësi për rekrutimin edhe të 5 ekspertëve të tjerë, të cilët në përbërje të Njësisë për Parandalimin e Torturës, por edhe në bashkëpunim me seksionet e tjera, kanë realizuar deri tani mbi 100 kontrole dhe inspektime nëpër burgje, stacione policie, dhoma paraburgimi, shtëpi fëmijësh dhe të moshuarish, duke hyrë për të hedhur dritë pikërisht në ato ambiente të mbyllura, ku eventualisht të drejtat e njeriut dhe rreziku i ushtrimit të torturës dhe çdo lloj trajtimi çnjerëzor është edhe më i mundshëm.

Në Korrik 2000 Qeveria Shqiptare vuri në dispozicion të Avokatit të Popullit një ambient prej 10 zyrash, në një godinë në qendër të kryeqytetit, në një vend shumë të përshtatshëm dhe lehtësisht të gjetshëm për qytetarët. Aktualisht, që nga viti 2007, Institucioni është vendosur në një ambient tjetër, me hapësira më të bollshme. Kuvendi i Shqipërisë mbështeti me një fond prej rreth 40 milion lekë (rreth 400 mijë dollarë amerikanë) rikonstrukcionin e selisë së re të Institucionit.

Fillimit të punës, para hapjes së ankesës së parë nga Avokati i Popullit (15 Qershor 2000), i paraprinë dy vizita trajnimit të Avokatit të Popullit në zyrat homologe të Suedisë dhe Sllovenisë, prej nga u përfituan njohuritë e para të nevojshme për drejtimet themelore të punës së një zyre Ombudsmani.

1. Trajnimi i përqëndruar sidomos tek trajtimi i ankesave sipas problematikës përkatëse;

2. Ndërtimi i marrëdhënieve me Publikun, ku puna me mediat u përcaktua si prioritet i përhershëm për krijimin e integritetit dhe kredibilitetit institucional të institucionit.
3. Transparenca e veprimtarisë së institucionit si kusht i domosdoshëm për të garantuar suksesin dhe efikasitetin e tij si një institucion i ri.

Duke patur mbështetjen financiare të Danidës, në Dhjetor 2000 u nënshkrua Projekt dokumenti për strategjinë e ngritjes, forcimit dhe konsolidimit të institucionit të Avokatit të Popullit. Për realizimin e kësaj strategjie, u përcaktuan objektivat afatshkurtër dhe afatgjatë. Ky projekt përfundoi në Shtator 2003. Bashkëpunimi me Zyrën e Ombudsmanit Danez, përmes Programit DANIDA të Qeverisë së Mbretërisë së Danimarkës ka dhënë ndikimin e vet mjaft pozitiv në të gjitha aspektet e funksionimit të zyrës së Avokatit të Popullit.

Për realizimin e objektivave u përcaktuan në mënyrë të detajuar edhe aktivitete të tjera, që do të kryheshin deri në përfundim të projektit. Në mënyrë të përmbledhur, në këto objektiva u përfshinë Instalimi i një sistemi për menaxhimin e rasteve; hartimi i një manuali për politikën dhe procedurat e zyrës; kualifikimi i stafit teknik e profesional të Institucionit; strategjia e Marrëdhënieve me Publikun.

Veç përcaktimit dhe realizimit të objektivave të Institucionit të Avokatit të Popullit, kemi patuar parasysh eliminimin e disa rreziqeve të mundshme. Kështu, preokupim kryesor ka qenë ruajtja e paanësisë politike, duke patur parasysh paqëndrueshmërinë politike të vendit, e cila ndonëse nga viti në vit ka patur ulje, mund të përbënte rrezik për Avokatin e Popullit dhe stafin e tij, nëqoftëse veprimtaria e institucionit do të bëhej objekt i kundërshtive politike. Po kështu, mosvendosja e standardeve bashkëkohore të drejtimit mund ta linte institucionin në nivel mediokër, duke dhënë kështu imazhin e një strukture thjesht burokratike të panevojshme, ku do të punonin disa burokratë që çonin dhe merrnin letra”??? Avokati i Popullit u përqendrua fillimisht në zgjidhjen e disa ankesave që kishin të bënin me çështje që preknin një numër mjaft të madh njerëzish në Shqipëri ose që kishin efekt të madh njohës dhe edukativ për institucionin, siç janë kthimi dhe kompensimi i pronave ish

pronarëve, transparenca në qeverisje, hetimi i dhunës së policisë etj.

Zyra e Avokatit të Popullit ka përballuar një ngarkesë pothuajse konstante gjatë dhjetë viteve, duke arritur në nivelin e mbi 3000 ankesave për çdo vit. Që nga fillimi i punës e deri më sot, Zyra ka përballuar një ngarkesë prej mbi 30 000 ankesash, rreth 20-25 përqind e të cilave, kur kanë qenë brenda juridiksionit të Avokatit të Popullit, janë zgjidhur në favor të qytetarëve. Njëkohësisht janë përpiluar dhe drejtuar mbi 140 rekomandime për përmirësim legjislativ, 87 përqind e të cilave janë pranuar dhe reflektuar në amendimet e ligjeve dhe akteve nënligjore përkatëse.

Deri tani, Avokati i Popullit ka paraqitur përpara Kuvendit të Republikës së Shqipërisë, nëntë raporte vjetore për veprimtarinë e Institucionit. Krahas këtyre raporteve, vetëm gjatë vitit 2008, Avokati i Popullit i ka dërguar Kuvendit të Shqipërisë edhe tre raporte të posaçme. Të gjitha këto Raporte dhe aspekte të tjera të veprimtarisë tonë janë të pasqyruara në faqen zyrtare të Avokatit të Popullit në Internet. www.avokatipopullit.gov.al

Duke bërë të vetën filozofinë, sipas së cilës ombudsmanët, duke qenë unikë në secilin vend, nuk mund të rriten e konsolidohen, përveçse duke shkëmbyer përvojë me njëri tjetrin, Avokati i Popullit ka pritur deri tani pranë zyrës së tij rreth 30 homologë si dhe mjaft ekspertë të huaj.

Sidoqoftë, sfida të përhershme të institucionit të Avokatit të Popullit mbeten efikasiteti i tij, ndikimi në mireqeverisje, të dyja këto të kuptuara si rritje e cilësisë së shërbimit ndaj qytetarëve. Kjo sepse këto janë edhe arsyeja reale e ekzistencës së këtij Institucioni, së cilës unë dhe kolegët e mi i shërbejmë.

Parimet e Parisit janë dokumenti bazë i miratuar nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara, që parashikon standardet për funksionimin e Institucioneve Kombëtare për Promovimin dhe Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut. Avokati i Popullit tashmë funksionon prej vitesh si një institucion i tillë.

Komiteti Koordinues Ndërkombëtar i Institucioneve Kombëtare të të Drejtave të Njeriut (ICC), në Gjenevë pasi kreu kontrollin e radhës, gjatë sesionit të zhvilluar më 3-6 Nëntor 2008 vendosi që Institucioni i Avokatit të Popullit në Shqipëri të

rifitojë statusin “A” të Akreditimit, që do të thotë anëtar me të drejta të plota i këtij Komiteti. Për herë të parë Avokati i Popullit e ka fituar këtë status më 15 Prill 2004. Ky është çertifikim i faktit se Institucioni i Avokatit të Popullit në Shqipëri vepron në përputhje me Parimet e Parisit, tipar bazë i të cilave është pavarësia funksionale.

Ky 10-vjetor e gjen Avokatin e Popullit me një status të konsoliduar, të trefishtë: Zyrë Ombudsmani, Institucion Kombëtar për Promovimin dhe Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut; Mekanizëm Kombëtar për Parandalimin e Torturës.

AVOKATI I POPULLIT

Ermir DOBJANI

Tiranë, shtator 2009

1. ÇFARE ESHTË INSTITUCIONI I AVOKATIT TE POPULLIT TE REPUBLIKES SE SHQIPERISE DHE CILAT JANE PARIMET E FUNKSIONIMIT TE TIJ

Avokati i Popullit në Republikën e Shqipërisë përfaqëson një mekanizëm shtetëror, jashtë strukturave gjyqësore, për hetimin e pavarur të ankesave, kërkesave apo njoftimeve të qytetarëve ndaj sjelljes, vendimeve, veprimeve apo mosveprimeve të parregullta apo të paligjshme të administratës publike. Parimet dhe tiparet thelbësore të Zyrës janë pavarësia, konfidencialiteti, paanësia, profesionalizimi, fleksibiliteti, besueshmëria dhe transparenca ndaj publikut.

Pavarësia gjen shprehje formale si në Kushtetutën shqiptare dhe në Ligjin “Për Avokatin e Popullit”. Në nenin 60/2 të Kushtetutës thuhet qartë: “Avokati i Popullit është i pavarur në ushtrimin e detyrës së tij”. Pavarësia duket edhe në diskrecionin që Avokati i Popullit ka në përzgjedhjen e stafit të tij, sikundër, dhe më e rëndësishmja, në raportet që Avokati i Popullit ndërton me Qeverinë dhe Kuvendin. Pavarësisht se është një organ i zgjedhur nga Kuvendi, Avokati i Popullit, në veprimtarinë e tij, nuk mund dhe nuk duhet të pranojë ndërhyrje që do të diktonin sjelljen e tij institucionale.

Paanshmëria është një parim i rëndësishëm, ku bazohet e gjithë veprimtaria e Avokatit të Popullit, gjithmonë si mekanizëm i kontrollit dhe balancës së pushteteve. Ky parim siguron më pas edhe besueshmërinë e Avokatit të Popullit, si palë që shikon të dyja anët e çështjes, për të siguruar jo vetëm zgjidhje të drejta, por mbi të gjitha të pranueshme nga të gjitha palët e përfshira në proces.

Fleksibiliteti shprehet në rrugët dhe format që Avokati i Popullit ndjek për t’ju afruar shërbimin dhe për të rivendosur të drejtën e pretenduar ose të shkelur të qytetarit. Ky parim vlen edhe për komunikimin zyrtar të Avokatit të Popullit me përfaqësuesit e administratës publike. Madje edhe zgjidhja që synon të arrijë Avokati i Popullit në favor të qytetarit, nuk kushtëzohet patjetër nga afatet ligjore të apelimit të shkeljes. Sikundër edhe qëllimi i Avokatit të Popullit nuk është penalizimi

i zyrtarit, por ndërgjegjësimi i tij për t'u shërbyer qytetarëve sipas ligjit.

Transparenca është një parim por edhe kusht bazë i veprimtarisë së tij, pa të cilën Avokati i Popullit nuk do të kishte mundur të kryente me sukses misionin e tij. Aleanca e natyrshme me Median e bën më të nevojshëm zbatimin e këtij parimi, pasi, përmes transparencës, Avokati i Popullit arrin jo vetëm të informojë publikun për veprimtarinë e tij, por edhe ndërgjegjësojë apo edhe eventualisht të demaskojë sjelljen abuzive të zyrtarit publik në dëm të të drejtave të qytetarëve. Transparenca është mjete më i mirë, përmes të cilit Avokati i Popullit siguron para publikut integritetin e tij personal dhe institucional, sikundër edhe rrit përgjegjshmërinë dhe besueshmërinë e tij.

Funksioni dhe misioni i Avokatit të Popullit është të shqyrtojë çështjet që lindin si pasojë e keqadministrimit në administratën publike. Instrumenti i përditshëm, përmes të cilit Avokati i Popullit synon të arrijë rezultatin e tij është rekomandimi. Pas shqyrtimit dhe hetimit të çështjeve të ndryshme, Avokati i Popullit realizon ndërmjetësimin dhe, nëpërmjet rekomandimeve të tij synon t'i zgjidhë problemet mbi baza ligjore. Zgjidhjet e rekomanduara nga Avokati i Popullit kur ato janë të bazuara në profesionalizëm synojnë të sjellin përmirësime si në standardet, ashtu dhe cilësinë e shërbimeve të administratës publike ndaj qytetarëve.

Por ç'është keqadministrimi? Me "keqadministrim" kuptojmë sjelljen, pra veprimet apo mosveprimet e zyrtarit në kundërshtim me Kushtetutën, me ligjet në fuqi dhe me normat e gjithëpranuara morale në shtetin tonë. Duke goditur këtë dukuri, Avokati i Popullit promovon mirëqeverisjen dhe ndershmërinë në administratën publike.

Qëndrimi që administrata mban ndaj rekomandimeve të Avokatit të Popullit është tregues i përgjegjshmërisë së saj ndaj shkeljeve që kryen si edhe i faktit se sa e gatshme është ajo për t'i riparuar ato.

Në rreth 10 vjet veprimtari, Avokati i Popullit ka punuar me administrata qendrore dhe vendore të ndryshme për nga orientimi politik. Ne jemi përpjekur të dëshmojmë se Avokati i Popullit, duke ofruar oponentë për mirëqeverisje, nuk ka punuar

të bëjë Opozitën ndaj Qeverisë. Kjo ka qenë, është dhe do të jetë filozofia e funksionimit të tij, e zhveshur nga çdo anësi politike. Nëse do të ishim orientuar drejt konfliktualitetit ose, në të kundërt, drejt kompromisit politik me pushtetmbajtësit e radhës, parimet themelore, mbi të cilat ne mbështetemi, do të komprometoheshin rëndë dhe institucioni do të dështonte, si në sytë e opinionit publik shqiptar, ashtu edhe të organizmave ndërkombëtare që na monitorojnë nga afër.

Avokati i Popullit është një Institucion i Pavarur nga organet e administratës publike, përfshirë dhe ato gjyqësore, që financohet nga Buxheti i Shtetit dhe mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshëm jo vetëm të shtetasve shqiptarë, por dhe të të huajve që janë banues të përhershëm apo të përkohshëm në Shqipëri, nga veprimet apo mosveprimet e paligjshme ose të parregullta të organeve të administratës publike shqiptare. Këtë e bën duke dhënë rekomandime, bërë kërkesa apo propozime për vënien në vend të së drejtës së shkelur.

Praktika e qeverisjes së mirë dhe ndërveprimi i binomit autoritet publik – taksapagues, sigurohen nga funksionimi i mekanizmave të pavarur e të paanshëm për të shqyrtuar mënyrën se si ka vepruar Qeveria. Sistemi i kontrollit dhe balancës sot është një parim bazë i qeverisjes moderne në të gjithë botën. Pjesë e këtij sistemi është edhe institucioni i Ombudsmanit.

Sot ka mbi 350 ombudsmanë ose mediatorë në rreth 130 vënde, që veprojnë në të gjithë kontinentet. Vetëm Instituti Ndërkombëtar i Ombudsmanit, anëtar i të cilit është edhe Avokati i Popullit, ka anëtarë në mbi 120 vende.

Shërbimi i Avokatit të Popullit ndihmon që individëve t'u krijohen shanse të barabarta, që të mund të trajtohen si të barabartë në çdo marrëdhënie me administratën. Kjo arrihet, kryesisht, në bazë të bisedimeve, të paanësisë dhe të standardeve më të gjëra të drejtësisë. Analiza e ankesës prej Avokatit të Popullit nuk kufizohet vetëm në atë që parashikojnë dispozitat e thata ligjore. Përtej teknikës legjislative të formulimit të tyre, Avokati i Popullit shikon qëllimet më të larta të ligjvënësit, frymën e ligjit për të rregulluar raportet mes shtetit dhe individit. Kjo do të thotë se puna e tij kërkon jo vetëm aftësi profesionale, por edhe një angazhim shpirtëror dhe fisnik të të gjithë stafit të ekspertëve që punojnë me të. Përndryshe, shumë të drejta të

shkelura të qytetarit, as nuk do të njiheshin si të tilla, aq më pak të rivendoseshin.

Në këtë drejtim, përveç mbrojtjes së të drejtave të njeriut, një nga synimet e tij kryesore është të zhvillojë atë që quhet *kultura e qeverisjes së mirë*. Ky nocion përmban administrim të mirë të pronës publike, transparencë dhe llogaridhënie të administratës publike para njerëzve që paguajnë taksa për ta mbajtur atë. Avokati i Popullit, përmes rekomandimeve të tij, mundohet të edukojë Administratën, duke e bërë atë të kuptojë rolin e saj të vërtetë ndaj qytetarëve, pra të kuptojë se arsyeja e vërtetë e ekzistencës së saj është që t’u shërbyejë qytetarëve që të realizojnë të drejtat e tyre.

Avokati i Popullit është një Institucion jo vendimmarrës dhe nuk ka fuqi ekzekutive. Por duke thënë këtë, theksojmë njëkohësisht se kjo nuk do të thotë se nuk kanë forcë rekomandimet e tij. Dihet se, kur mungon forca detyruese, ajo që kushtëzon fitoren, në çdo rast, është forca e argumentit ligjor. Është pikërisht kjo “forcë argumentuese” e bazuar në ligj, ajo që e ka bërë shpesh rekomandimin e Avokatit të Popullit, nga formalisht “jo detyrues”, në thelb “bindës për t’u pranuar e për t’u zbatuar”.

Detyra e Avokatit të Popullit është të shqyrtojë ankesat që shkaktohen gjatë veprimtarisë së administratës publike. Nëpërmjet rekomandimeve, kërkesave apo propozimeve të tij, ai synon të sjellë përmirësime në standardet dhe cilësinë e shërbimeve si dhe të promovojë ndershmërinë në administratën publike. Kjo është detyra kryesore, e cila kërkon që puna e Institucionit si dhe sjellja dhe integriteti i stafit të tij të jenë në standarte të larta, minimalisht jo më poshtë se sa ato që ai i kërkon administratës publike të zbatojë në punën e saj. Synimi i tij është që individët të realizojnë të drejtat dhe liritë e tyre, pa qenë nevoja që çështja të ndjekë rrugën gjyqësore.

Në një shoqëri që bazohet në shtetin e së drejtës parashikohet se sistemi gjyqësor i pavarur duhet të luajë rolin e mbrojtësit kryesor e të pazëvendësueshëm të të drejtave të individit. Ndërkaq, edhe Avokati i Popullit ka rezultuar i suksesshëm, pavarësisht se është një institucion ekstra-gjyqësor. Këtë e vërtetojnë shifrat se rreth 25% e ankesave brenda

juridiksionit janë zgjidhur në favor të qytetarëve, po qenë nevojat që ata t'i drejtohen gjykatës.

2. BAZA KUSHTETUESE DHE LIGJORE E INSTITUCIONIT

Hartimi dhe miratimi më 28 Nëntor 1998 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, pas 8 viteve të ndryshimeve demokratike është sukses i madh dhe fitore e rëndësishme për popullin shqiptar. Në këtë Kushtetutë, për herë të parë në historinë e Shqipërisë parashikohet edhe Institucioni i Avokatit të Popullit, si garant i zbatimit në praktikë të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut në Shqipëri.

Kushtetuta, në pjesën e saj të dytë, në katër nene, 60 deri 63, përcakton funksionin, parimet e veprimtarisë, statusin dhe kompetencat e Avokatit të Popullit, kurse në nenin 134, pika “dh” përcakton të drejtën e Avokatit të Popullit për të vënë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese.

Ligji përkatës nr.8454 datë 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit” u miratua nga Kuvendi i Shqipërisë (Parlamenti) në Shkurt të vitit 1999. Ky ligj është hartuar duke patur parasysh legjislacionin e vëndeve të tjera të Evropës, të cilët e kanë krijuar më parë një Institucion të tillë. Pas ndryshimeve të bëra në Maj 2005, ligji i Avokatit të Popullit në Shqipëri mund të konsiderohet një nga ligjet më të mira në Europë përse u përket çështjeve të juridiksionit dhe kompetencave të Avokatit të Popullit.

Kodi i Procedurave Administrative, ligji “Për të drejtën e informimit për dokumentet zyrtare”, ligji “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim” si dhe ligji “Për mbrojtjen e Konsumatorit”, përbëjnë bazën ligjore, ku përcaktohen thuajse të gjitha të drejtat dhe detyrat funksionale të Avokatit të Popullit.

3. ZGJEDHJA E AVOKATIT TË POPULLIT DHE KOMISIONERËVE TË TIJ

Në bazë të ligjit “Për Avokatin e Popullit”, Avokati i Popullit zgjidhet nga tri të pestat e gjithë anëtarëve të Kuvendit për një periudhë 5 vjeçare me të drejtë rizgjedhjeje.

Avokati i Popullit mund të shkarkohet nga funksioni i tij vetëm në rastet kur dënohet me një vendim gjykate të formës së prerë, kur bëhet i paaftë mendërisht apo fizikisht për të ushtruar funksionin e tij, kur nuk paraqitet në detyrë për më shumë se tre muaj ose kur kryen veprimtari tjetër politike, shtetërore apo profesionale në kundërshtim me detyrën e tij.

Procedura për shkarkimin e tij mund të fillojë me mocionin e bërë për shkarkim, së paku nga 1/3 e deputetëve të Kuvendit. Kurse vendimi për shkarkimin nga funksioni i Avokatit të Popullit merret me 3/5 e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit. Avokati i Popullit gëzon imunitetin e anëtarit të Gjykatës së Lartë, ndërsa paga e tij barazohet me atë të Kryetarit të Gjykatës së Lartë.

Drejtimi i Institucionit të Avokatit të Popullit është monokratik. Kjo do të thotë se puna e ekspertëve dhe e të gjithë stafit të Institucionit reflektohet si përgjegjësi morale, profesionale, ligjore e politike e Avokatit të Popullit. Kjo është edhe arsyeja përse Kushtetuta dhe ligji i njuh Avokatit të Popullit diskrecion të plotë në përzgjedhjen e stafit, për ndryshimet në strukturë dhe në menaxhimin e buxhetit. Me propozim të Avokatit të Popullit, Parlamenti zgjedh edhe tre Komisionerët e Avokatit të Popullit për një periudhë trevjeçare, me të drejtë rizgjedhjeje. Komisionerët zgjidhen nga Parlamenti me shumicë të thjeshtë, pra 50% + 1 të votave.

4. ORGANIZIMI I ZYRËS

Zyra e Avokatit të Popullit funksionon plotësisht e pavarur. Organizimi, numri i personelit që punon në zyrën e Avokatit të Popullit si dhe çështje të tjera që kanë të bëjnë me organizimin e zyrës përcaktohen nga vetë Avokati i Popullit. Ai emëron dhe shkarkon këshilltarët e tij, ndihmëskomisionerët si

edhe punonjës të tjerë të zyrës. Ai mund të caktojë këshilltarë ose ekspertë të tjerë të jashtëm në shërbim të tij për një periudhë kohe të caktuar.

Sipas strukturës organizative të miratuar prej tij, zyra e Avokatit të Popullit përbëhet nga tre seksione të specializuara, në krye të të cilëve qëndrojnë përkatësisht nga një Komisioner.

Seksioni i parë shqyrton ankesat ndaj organeve të administratës qendrore, pushtetit vendor dhe të tretëve që veprojnë për llogari të tyre. Seksioni i dytë shqyrton ankesat për policinë, shërbimin sekret, burgjet, Forcat e Armatosura dhe pushtetin gjyqësor. Seksioni i tretë trajton ankesat që nuk përfshihen në dy seksionet e para, bashkëpunon me organizatat joqeveritare dhe bën studime në fushën e zbatimit të të drejtave dhe lirive të njeriut. Pranë seksionit të tretë është krijuar edhe nënseksioni për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve. Me marrjen përsipër edhe të detyrës si Mekanizëm Kombëtar për Parandalimin e Torturës, pranë Avokatit të Popullit funksionon edhe Njësia e Parandalimit të Torturës, roli i së cilës është kryerja e inspektimeve periodike dhe pa paralajmërim në dhomat e paraburgimit, në stacionet e policisë, në burgje, spitale psikiatrike, shtëpi fëmijësh apo të moshuarish, në porte e aeroporte, pra në ato ambiente të mbyllura, ku eventualisht mundësia e ushtrimit të veprës penale të torturës apo shkeljeve të rënda, trajtimit ç'njerëzor apo sjelljeve të tjera degraduese është më e mundur.

Njësi e veçantë pranë Avokatit të Popullit është edhe Kabineti, që përbëhet nga këshilltarë të Avokatit të Popullit si dhe Drejtori i Kabinetit.

Në krye të stafit mbështetës dhe administratës të zyrës së Avokatit të Popullit është Sekretari i Përgjithshëm, në vartësi të të cilit janë Zyra e Regjistrimit të Ankesave, Drejtorja e Marrëdhënieve me Jashtë, Burimet Njerëzore, Financat, Administrata dhe gjithë personeli tjetër ndihmës i Institucionit.

Në rastet kur Avokati i Popullit e sheh të arsyeshme, ai mund të emërojë një përfaqësues të tij vendor për një çështje dhe kohë të caktuar. Organet e pushtetit vendor kanë për detyrë të pajisin këtë përfaqësues me zyrë, si dhe t'i krijojnë kushtet e nevojshme të punës. Ky duhet të paguhet nga buxheti i Avokatit të Popullit. Një praktikë e tillë funksionoi vetëm për një periudhë

dvyjeçare (2005-2007), bashkëpunim në një Projekt me Save the Children dhe SIDA të Qeverisë së Suedisë, u hapën dy zyra lokale, një në Shkodër dhe një në Korçë, me fokus të punës së tyre mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve. Aktualisht, për mungesa financiare, nuk është bërë e mundur hapja e ndonjë zyre tjetër vendore.

5. BUXHETI

Mjetet financiare të Avokatit të Popullit përballohen nga buxheti i shtetit, ku Avokati i Popullit ka një zë të veçantë. Projekt buxheti propozohet nga Avokati i Popullit në Komisionin e Përhershëm të Ekonomisë, Financave dhe të Privatizimit, dhe në Ministrinë e Financave. Pastaj paraqitet për miratim në Kuvend, në përputhje me ligjin “Për hartimin dhe zbatimin e buxhetit të shtetit”.

Avokati i Popullit mund të përfitojë nga donacione të ndryshme financiare ose materiale, që duhet të jenë pa kushte komprometuese për pavarësinë dhe paanësinë e veprimtarisë së tij. Në këtë kuadër ka funksionuar edhe bashkëpunimi i Avokatit të Popullit me Programin DANIDA të qeverisë së Mbretërisë së Danimarkës, më përfaqësinë e Këshillit të Evropës në Tiranë, me Aba Ceeli-n, me Agjensinë Ndërkombëtare të Frankofonisë etj.

6. JURIDIKSIONI

Juridiksioni i Avokatit të Popullit është mjaft i gjërë. Sipas nenit 60 të Kushtetutës dhe nenit 2 të ligjit përkatës, Avokati i Popullit mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshme të individit nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike ose të të tretëve që veprojnë për llogari të saj. Juridiksioni i tij përfshin Qeverinë, ministritë, institucione të tjera qendrore, siç janë Shërbimet Sekrete, Banka Kombëtare dhe Bankat me pjesëmarrje kapitali shtetëror, Entet Publike etj; organet e pushtetit vendor, ku

përfshihen prefektët, qarqet, bashkitë, komunat si dhe ato institucione apo autoritete publike që veprojnë për llogari të këtyre organeve të administratës publike dhe institucionet në varësi të tyre në qendër dhe rrethe. Në bazë të nenit 25 të ligjit “Për Avokatin e Popullit”, janë jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit urdhërat me karakter ushtarak të Forcave të Armatosura. Te përjashtuar nga juridiksioni i Avokatit të Popullit janë gjithashtu Presidenti i Republikës dhe Kryeministri.

Pa çenuar pavarësinë e Gjykatës, Avokati i Popullit pranon ankesa, kërkesa apo njoftime për shkelje të të drejtave të njeriut, që rrjedhin nga administrata e pushtetit gjyqësor, dhe procedurat gjyqësore. Hetimi dhe kërkesa e Avokatit të Popullit nuk prek pavarësinë e Gjykatës në marrjen e vendimit.

Në bazë të ndryshimeve në Ligjin “Për Avokatin e Popullit”, miratuar nga Parlamenti më 12 Maj 2005, Avokati i Popullit në Shqipëri ka të drejtë të presë ankesa edhe për vendimet gjyqësore, mënyra se si Avokati i Popullit do të procedojë në zbatim të këtyre ndryshimeve, pritet të pasqyrohet dhe saktësohet në Kodin e Procedurës Penale dhe atë të Procedurës Civile. Kjo nuk ka ndodhur deri tani, për shkak se institucionet përkatëse nuk kanë ushtruar të drejtën e iniciativës legislative, ashtu siç kërkon neni 81 i Kushtetutës.

7. KOMPETENCAT

Kompetencat që i janë dhënë Avokatit të Popullit i garantojnë atij mundësinë e hetimit të thellë e të pavarur të ankesave dhe nxjerrjen e përfundimeve objektive për të vënë në vend ligjet e shkelura dhe të drejtat e njeriut.

Çdo person fizik ose juridik që gjykon se të drejtat dhe liritë e tij janë shkelur nga një akt, veprim ose mosveprim i organeve të administratës qëndrore e vendore apo të ndonjë organi tjetër të veshur me autoritet publik, mund të paraqesë një ankesë, kërkesë apo njoftim tek Avokati i Popullit. Avokati i Popullit ruan të fshehtë identitetin, nëse e sheh të arsyeshme, apo nëse kjo kërkohet nga personi që bën ankesën, kërkesën apo njoftimin. Ai gjithashtu mundet që, për raste të veçanta të bëra publike, të fillojë procedurën e shqyrtimit me nismën e vet, por

duhet të marrë më pas edhe pëlqimin e të interesuarit apo të dëmtuarit. Avokati i Popullit mund të mos kërkojë pëlqimin e palës që synon të mbrojë, vetëm në rastet e mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve, të personave me aftësi të kufizuara si dhe për çështje që prekin interesat e një grupi të madh individësh.

Avokati i Popullit ka të drejtë të kërkojë nga organet e Administratës publike çdo informacion apo dokument që lidhet me çështjen që ndjek. Ai ka të drejtë të kërkojë edhe informacione apo dokumente të klasifikuara si sekret shtetëror. Në këto raste Avokati është i detyruar të respektojë kërkesat për ruajtjen e sekretit shtetëror.

Avokati i Popullit mund të thërrasë në zyrën e tij e të marrë në pyetje çdo person ose ekspert, për të dhënë sqarime lidhur me çështjen në shqyrtim. Këta persona duhet t'i përgjigjen thirrjes së tij.

Avokati i Popullit mund të hyjë në çdo zyrë të organeve të administratës; në burgjet dhe vendet e tjera të paraburgimit ose institute të tjera, ku të drejtat e individëve janë të kufizuara. Ai gjithashtu mund të bisedojë privatisht me personat që mbahen në këto institute.

Organet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar një rekomandim, kërkesë apo propozim për shkarkim, duhet të kthejnë përgjigje brenda 30 ditësh. Përgjigja duhet të përmbajë shpjegime të arsyetuara për çështjen në fjalë si dhe çfarë veprimesh e mosveprimesh apo masash ka ndërmarrë ai organ.

Kur Avokati i Popullit vëren se është vetë përmbajtja e ligjit ose e akteve të tjera normative, dhe jo zbatimi i tyre, shkaku që krijon premisa për shkelje të të drejtave të njeriut, të njohura nga Kushtetuta ose ligjet e tjera, ai ka të drejtë t'u rekomandojë organeve që kanë të drejtën ligjvënëse, të bëjnë propozime për ndryshimin dhe përmirësimin e ligjeve ose t'u propozojë organeve të administratës ndryshimin ose përmirësimin e akteve nënligjore, ose t'i kërkojë Gjykatës Kushtetuese shfuqizimin e akteve të tilla.

8. KONTAKTET ME ANKUESIT

Institucioni i Avokatit të Popullit është krijuar për të ndihmuar në zgjidhjen e nevojave të individëve. Detyra e tij është

të parandalojë apo të zbulojë shkeljet e të drejtave dhe lirive qytetare të individit me qëllim ndreqjen e pasojave që rrjedhin nga e drejta e shkelur. Megjithatë, është shumë e rëndësishme që ky Institucion të jetë i hapur dhe i gatshëm për këdo që kërkon ndihmë prej tij. Në zyrën e pritjes në Tiranë mund të paraqitesh në çdo kohë gjatë orarit zyrtar, pasi atje gjendet një punonjës i Zyrës, i cili dëgjon ankuesit, i ndihmon të plotësojnë formularët e ankesës me shkrim kur ankesa është në juridiksionin e zyrës, ose u jep këshilla juridike apo informacionin e kërkuar kur është jahstë juridiksionit. Avokati i Popullit dhe Komisionerët organizojnë edhe takime me të interesuarit, sipas rastit. Për ankesa, shpjegime, këshilla dhe informacion nga të burgosurit, krahas numrave zyrtare, është vendosur një linjë telefonike pa pagesë në numrin 08001111. Ky numër është shumë i rëndësishëm, sidomos për personat e ndaluar në dhomat e paraburgimit si dhe për ata që vuajnë dënimin në burg. Gjithashtu janë vendosur edhe rreth 70 kuti postare në të gjitha vendet e paraburgimit, çelësi i të cilave mbahet nga stafi i Njësisë së Parandalimit të Torturës, për të garantuar privacinë.

Njerëzit mund t'i drejtohen Avokatit të Popullit në mënyra të ndryshme. Megjithatë, rekomandimi i Zyrës është ankesa të paraqitet me shkrim, duke përshkruar problemin kryesor dhe bashkëngjitur dokumentet, me anë të të cilave ankuesit bazojnë pretendimin e tyre. Jo rrallë, biseda me ankuesin është e nevojshme për t'a paraqitur siç duhet rastin që shqyrtohet, veçanërisht kur ai është i komplikuar dhe kërkon shumë shpjegime.

Informacionet nga shtypi përbëjnë bazën e një drejtimi të rëndësishëm të punës tonë. Mbi bazën e tyre Avokati i Popullit vihet në lëvizje me iniciativë. Kjo parashikohet nga neni 13-te i Ligjit "Për Avokatin e Popullit".

I gjithë spektri i shtypit të përditshëm filtrohet posaçërisht çdo ditë në zyrën tonë. Informacionet që paraqesin interes për objektin e punës sonë, u shpërndahen seksioneve, sipas problematikës, të cilët më pas bëjnë verifikimet përkatëse dhe, sipas rastit, ose nisin investigimin ose i mbajnë në evidencë për arsye studimore.

Avokati i Popullit zhvillon takime me individët edhe jashtë zyrës së tij në rrethe të ndryshme të vendit. Kështu, pas vitit

2002, filluam të zbatojmë një formë të re të komunikimit të drejtpërdrejtë me qytetarët, që quhet Ditët e Hapura. Kjo formë e takimeve të drejtpërdrejta me publikun lindi nga vizioni ynë se qytetarët duhet ta ndjejnë kudo kujdesin dhe funksionimin e shtetit të tyre. Në kushtet e një decentralizimi gjithnjë e më të madh dhe rritjes së kompetencave të qeverisjes vendore, edhe Avokati i Popullit i përmbahet zgjidhjes së më e mira është që problemet të zgjidhen atje ku lindin dhe me personat që, me dashje apo nga padituria ua krijojnë atyre këto probleme.

Kjo praktikë që tashmë është e konsoliduar zbatuar, është më efiçente për një njohje më të thellë të problematikës së shoqërisë shqiptare, shkurton së tepërmi procedurat burokratike, rrugët e gjata drejt Tiranës, si dhe sidomos kursen shpenzimet ekonomike të qytetarëve.

Praktikisht është vepruar në këtë mënyrë:

Fillimisht është bërë njoftimi i qytetarëve përmes medias lokale. Atje ku ka qenë e mundur, është bërë edhe një bisedë në televizionin lokal, ku grupet e punës, të përbërë nga dy-tre vetë kanë shpjeguar qëllimin e vizitës në komunitetin përkatës si dhe kanë shpjeguar rolin, funksionin, kompetencat dhe juridiksionin e Avokatit të Popullit. Dita tjetër ka vijuar me pritjen e qytetarëve në një nga ambjentet e bashkisë apo komunës përkatëse. Nëse ka qenë e mundur që ankesat të zgjidhen në vend, kjo është bërë brenda ditës, përmes kontakteve tona me autoritetet lokale. Nëse ka patur vende për trajtim të mëtejshëm nga ana e ekspertëve të Avokatit të Popullit, ankesat janë marrë me vete, janë regjistruar pranë zyrës tonë dhe më pas ka filluar procesi i investigimit, si për të gjithë rastet e tjera.

9. PROCEDURA

Si rregull, ankesa duhet t'i paraqitet Avokatit të Popullit me shkrim. Në raste urgjente, ankesa mund të bëhet me telefon, por shumë shpejt ajo duhet të paraqitet edhe me shkrim, ose e-mail pasi në të kundërt, procedura për shqyrtimin e çështjes ndërpritet. Në rastet kur ankesa e paraqitur nuk është e plotë, pasi mungojnë dokumentet e nevojshme ku bazohet ajo, kërkohet që

ajo të plotësohet ose bëhen kërkesa për shpjegime tek organi, ndaj të cilit është bërë ankesa. Disa nga ankesat e paraqitura mund të mos jenë në juridiksionin e Avokatit të Popullit, ose mund të mos përmbushin kushtet për t'u trajtuar nga zyra e tij. Në raste të tilla, ankuesi do të marrë përgjigjen sa më shpejt që të jetë e mundur, duke e këshilluar atë se çfarë lipeset të bëjë, cilat janë mundësitë që i kanë mbetur akoma, ose cilat janë mjetet ligjore që duhen përdorur, përpara se ankesa të trajtohet nga Avokati i Popullit.

Si rregull, organeve përkatëse u dërgohet një përshkrim i shkurtër i problemit të ngritur dhe u kërkohen shpjegime të hollësishme rreth tij. Në të njëjtën kohë, ne fiksojmë dhe afatin, brenda të cilit presim përgjigjen nga organi që i është drejtuar kërkesa. Ky afat varet nga urgjenca e problemit dhe nga shkalla e vështirësisë së tij, por afati nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë.

Në rast se zyrtari apo autoriteti publik nuk i përgjigjet kërkesës për shpjegime apo rekomandimit të Avokatit të Popullit, ky veprim apo mosveprim sjell pezullimin e veprimit të aktit administrativ të ankimuar pranë Avokatit të Popullit, si dhe të drejtën e këtij të fundit për të kërkuar fillimin e procedurës për ndëshkimin administrativ të tij nga ana e organeve eprore. Nganjëherë, kur natyra e problemit të paraqitur është e tillë, sa afati kohor nuk duhet të zgjasë shumë, ne mund të bëjmë verifikimet tona nëpërmjet telefonit.

Pasi mbledhet i gjithë informacioni i duhur për sqarimin e një ankese, kërkesë apo njoftimi, ekspertët, komisionerët si dhe vetë Avokati i Popullit bëjnë vlerësimin dhe japim gjykimin lidhur me të, për ta reflektuar në instrumentin kryesor të punës së përditshme, që është Rekomandimi. Në rast se ankesa apo kërkesa konsiderohet e padrejtë, ky konkluzion i bëhet i disutr individit që e ka paraqitur atë.

10. PËRMBAJTJA E ANKESAVE

Ankesat, kërkesat apo njoftimet duhet të përmbajnë fakte që të provojnë pretendimin për shkeljen e së drejtës dhe lirisë së individit, shkeljen e Kushtetutës, të akteve ligjore ose të dokumenteve ndërkombëtare që mbrojnë të drejtat dhe liritë e

individit. Ankesat e paraqitura mund të mos jenë të formuluar saktë, sepse nuk kërkohet ndonjë formë e caktuar, veçse ato duhet të shprehin qartë objektin e ankimit apo të kërkesës. Kur këto nuk janë të qarta, ne kërkojmë plotësimin apo sqarimin e tyre. Avokati i Popullit nuk pranon ankesa apo kërkesa anonime.

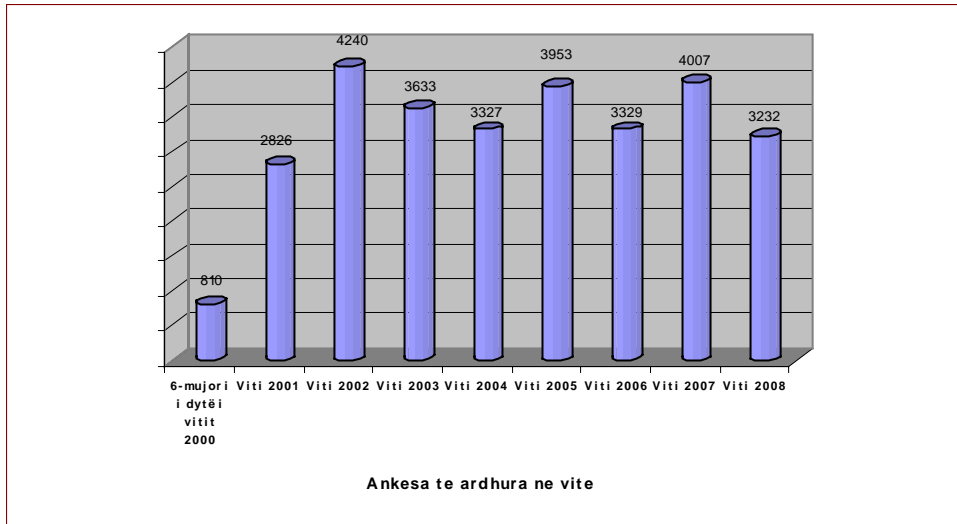
Çdo shërbim që bëhet nga Avokati i Popullit lidhur me ankesat, kërkesat dhe njoftimet është pa pagesë.

11. RAPORTET PARA KUVENDIT

Sipas ligjit nr.8454, datë 04.02.1999, “Për Avokatin e Popullit”, Avokati i Popullit i paraqet çdo vit Kuvendit një Raport vjetor për punën e tij. Një kopje e këtij raporti i dërgohet Presidentit të Republikës dhe Kryeministrit. Raportit vjetor normalisht i paraprijnë informacione të veçanta, me anë të të cilave Avokati i Popullit njofton komisionet përkatëse të Kuvendit sipas rastit. Në Raportin vjetor përmbledhen rastet e shkeljeve të të drejtave dhe lirive të njeriut, shpjegohet si është bërë mbrojtja e këtyre të drejtave si dhe përshkruhet qëndrimi i organeve të administratës ndaj rekomandimeve që ka dhënë zyra e Avokatit të Popullit. Avokati i Popullit mund të bëjë edhe Raporte të posaçme, mund të raportojë para Kuvendit kur i kërkohet prej këtij, si dhe mund t’i kërkojë Kuvendit të dëgjohej për çështje që ai i çmon të rëndësishme. Gjithashtu, ai mund të raportojë para Kuvendit me nismën e tij ose pas kërkesës me shkrim të Kryetarit të Kuvendit apo një grupi deputetësh. Kryetari i Kuvendit vlerëson, nëse ky raportim do të bëhet në seancë plenare, me shpërndarje të raportit ose në komisionet e përhershme të Kuvendit. Raporti vjetor dhe raportet e posaçme bëhen publike dhe duhet të botohen jo më vonë se një muaj nga data e diskutimit në Kuvend. Një kopje e tij në Anglisht zakonisht u është dërguar institucioneve homologe të vendeve të huaja si dhe institucioneve ndërkombëtare që kanë lidhje me këtë institucion. Deri tani, Avokati i Popullit ka paraqitur në Parlament 9 raporte vjetore, të cilat janë mirëpritur nga deputetët, ndërsa organeve qeveritare u janë dhënë mesazhet përkatëse për të përmirësuar kulturën dhe sistemin e mirëqeverisjes. Në vitin 2008 janë dërguar edhe tre Raporte të posaçme.

Në raportet e Avokatit të Popullit duket qartë shumëdisiplinshmëria e çështjeve të trajtuara. Në prag të 10-ë vjetorit të krijimit, Avokati i Popullit rezulton të ketë trajtuar mbi 30 000 ankesa të regjistruara pranë zyrës së tij, ndërkohë që numri i personave që kanë qëndruar pas një ankese të regjistruar si e vetme, ka patur raste që ka qenë shumë herë më i madh. Rrjedhimisht, me një mesatare prej mbi 3000 ankesash në vit, Avokati i Popullit ka mundur të zgjidhë pozitivisht, pra në favor të qytetarëve, rreth 22-25 përqind të ankesave, që kanë qenë brenda juridiksionit të tij, gjë që tregon qëndrueshmërinë e efikasitetit të ndërhyrjeve të këtij institucioni në Shqipëri.

**Krahasimi i ankesave të ardhura për vitet 2000 - 2008,
(përfshirë edhe ato që ju është dhënë përgjigje menjëherë)
Totali 29357**

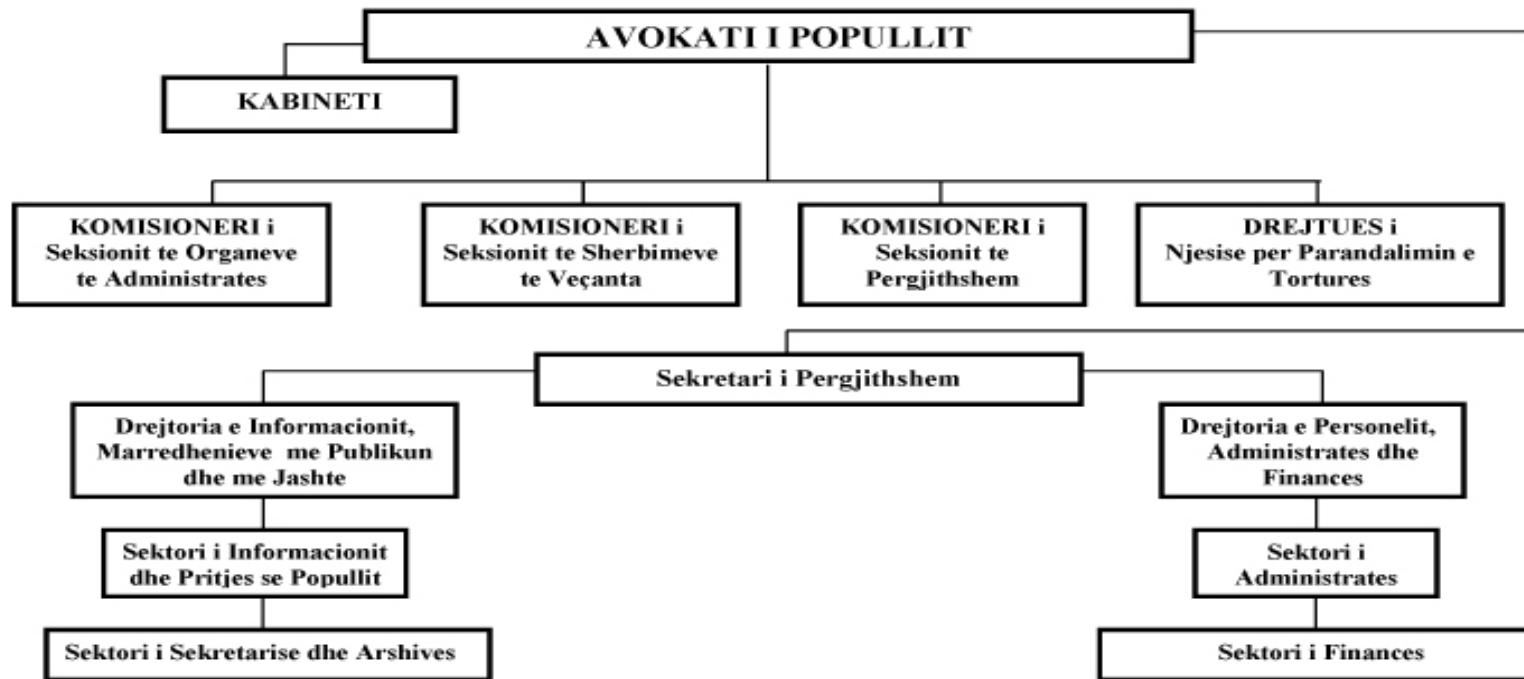

12. STRUKTURA

Struktura e Institutcionit të Avokatit të Popullit, pasqyruar në formën e një skeme.

STRUKTURA E INSTITUCIONIT TE AVOKATIT TE POPULLIT

13. PJESË NGA KUSHTETUTA E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Neni 60

1. Avokati i Popullit mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshme të individit nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike.
2. Avokati i Popullit është i pavarur në ushtrimin e detyrës së tij.
3. Avokati i Popullit ka buxhet të veçantë, të cilin e administron vetë. Ai e propozon buxhetin sipas ligjit.

Neni 61

1. Avokati i Popullit zgjidhet nga tri të pestat e të gjithë anëtarëve të Kuvendit për një periudhë prej 5 vjetësh, me të drejtë rizgjedhjeje.
2. Avokati i Popullit mund të jetë çdo shtetas shqiptar, me arsim të lartë, me njohuri dhe veprimtari të njohura në fushën e të drejtave të njeriut dhe të ligjit.
3. Avokati i Popullit gëzon imunitetin e gjyqtarit të Gjykatës së Lartë.
4. Avokati i Popullit nuk mund të bëjë pjesë në asnjë parti politike, nuk mund të kryejë veprimtari tjetër politike, shtetërore ose profesionale dhe as të marrë pjesë në organizmat drejtues të organizatave shoqërore, ekonomike dhe tregtare.

Neni 62

1. Avokati i Popullit mund të shkarkohet vetëm me kërkesë të motivuar të jo më pak se një së tretës së deputetëve.
2. Në këtë rast, Kuvendi vendos me tri të pestat e të gjithë anëtarëve të tij.

Neni 63

1. Avokati i Popullit paraqet raport vjetor përpara Kuvendit.
2. Avokati i Popullit raporton përpara Kuvendit kur i kërkohet prej këtij, si dhe mund t'i kërkojë Kuvendit të dëgjohet për çështje që ai i çmon të rëndësishme.

3. Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike.
4. Organet dhe funksionarët publikë janë të detyruar t'i paraqesin Avokatit të Popullit të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara prej tij.

Neni 134

1. Gjykata Kushtetuese vihet në lëvizje vetëm me kërkesë të:

- a) Presidentit të Republikës
- b) Kryeministrit
- c) jo më pak se një së pestës së deputetëve
- ç) Kryetarit të Kontrollit të Lartë të Shtetit
- d) çdo gjykate sipas rastit të nenit 145 pika 2 të kësaj Kushtetute
- dh) **Avokatit të Popullit**
- e) organeve të qeverisjes vendore
- ë) organeve të bashkësive fetare
- f) partive politike dhe organizatave të tjera
- g) individëve.

2. Subjektet e parashikuara nga nënparagrafët dh, e, ë, f dhe g të paragrafit 1 të këtij neni mund të bëjnë kërkesë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tyre.

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë me Vendimin e saj nr.49 dt.31.07.2000 ka vendosur që Avokati i popullit, në kuptim të nenit 134, paragrafi 2 të Kushtetutës mund t'i drejtohet me kërkesë Gjykatës Kushtetuese për rastete parashikuara nga nenet 49, 52 dhe 71 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", për çështje që lidhen me funksionin e tij në mbrojtje të të drejtave, lirive dhe interesave të ligjshme të individit, kur këto janë shkelur nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike e të konstatuara nga Avokati i Popullit, si dhe kur janë cënuar rregullat kushtetuese për organizimin dhe funksionimin e Institucionit të tij.

Edhe me disa vendime të tjera Gjykata Kushtetuese e ka saktësuar rolin, kushtet dhe mënyrën e paraqitjes së kërkesave nga Avokati i Popullit.

LIGJI

**Nr.8454, datë 4.2.1999, plotësuar me ligjin nr.8600 datë 10.04.2000,
ndryshuar me ligjin nr.9398, datë 12.05.2005**
(Ndryshimet janë paraqitur me germa të zeza)

PËR AVOKATIN E POPULLIT

Në mbështetje të neneve 60-63, 81 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave.

KUVENDI

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Objekti i ligjit

Objekti i këtij ligji është përcaktimi i rregullave të organizimit dhe të funksionimit të Avokatit të Popullit.

Neni 2

Detyrat e Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit mbrohet të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshëm të individit nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike, si dhe të të tretëve që veprojnë për llogari të saj.

Avokati i Popullit i udhëhequr nga parimet e paanësisë, konfidencialitetit, profesionalizmit dhe pavarësisë ushtron veprimtarinë në mbrojtje të të drejtave dhe të lirive të njeriut, të parashikuara në dispozita kushtetuese dhe në ligje. Dispozitat e këtij ligji zbatohen edhe për mbrojtjen e të drejtave të të huajve, të cilët janë ose jo rezidentë të rregullt në Shqipëri, të refugjatëve, si dhe të personave pa shtetësi që ndodhen në territorin e Republikës së Shqipërisë, sipas kushteve të parashikuara në ligj.

Avokati i Popullit kryen edhe detyra të tjera të caktuara me ligje të veçanta.

Neni 3

Kushtet për t'u zgjedhur Avokat i Popullit

Avokat i Popullit mund të jetë çdo person që plotëson këto kushte:

- a. të jetë shtetas shqiptar.
- b. të ketë njohuri dhe veprimtari të shquara në fushën e lirive dhe të drejtave të njeriut dhe të ligjit;
- c. të shquhet për aftësi profesionale dhe figure të pastër etiko-morale;
- ç. të mos jetë dënuar penalisht
- d. të mos jetë deputet në legjislaturën e Kuvendit që bën propozimin a zgjedhjen e tij.

KREU II

ZGJEDHJA, HEQJA DHE TË DREJTAT E AVOKATIT TË POPULLIT

Neni 4

Mënyra e zgjedhjes së Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit zgjidhet nga tri të pestat e të gjithë anëtarëve të Kuvendit.

Para marrjes ose rimarrjes së detyrës Avokati i Popullit bën betimin para Kuvendit. Formula e betimit është: “Beto hem se gjatë

kryerjes së detyrave të mia do të mbroj kurdoherë liritë dhe të drejtat themelore të njerëzve pa dallim, në përputhje me Kushtetutën dhe me ligjet e Republikës së Shqipërisë”.

Neni 5

Kohëzgjatja në detyrë

Avokati i Popullit zgjidhet në detyrë për një periudhë prej pesë vjetësh me të drejtë rizgjedhjeje.

Neni 6

Imuniteti dhe paga

Avokati i Popullit paraqet raport vjetor përpara Kuvendit. Avokati i Popullit raporton përpara Kuvendit kur i kërkohet prej këtij, si dhe mund t'i kërkojë Kuvendit të dëgjohej për çështje që ai i çmon si të rëndësishme. Avokati i Popullit gëzon imunitetin e gjyqtarit të Gjykatës së Lartë. Paga e tij barazohet me atë të Kryetarit të Gjykatës së Lartë.

Neni 7

Mbarimi i funksionit të Avokatit të Popullit

Funksioni i Avokatit të Popullit mbaron:

- a. kur jep dorëheqjen;
- b. kur mbaron afati 5-vjeçar i qëndrimit në këtë funksion;
- c. me vdekjen e tij;
- ç. kur shkarkohet.

Neni 8

Heqja nga funksioni i Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit shkarkohet nga funksioni vetëm në rastet kur:

- a. është dënuar me një vendim gjykatë të formës së prerë;
- b. është i paafte mendërisht a fizikisht për të ushtruar funksionet e tij;

c. kryen veprimtari në kundërshtim me parashikimet e nenit 10 të këtij ligji;

ç. nuk paraqitet në detyrë për më shumë se 3 muaj.

Mocioni për shkarkimin e Avokatit të Popullit bëhet së paku me 1/3 e deputetëve të Kuvendit.

Vendimi për shkarkimin nga funksioni të Avokatit të Popullit merret me 3/5 e votave të deputetëve të Kuvendit.

Neni 9

Zgjedhja e Avokatit të ri të Popullit

Kuvendi zgjedh Avokatin e Popullit brenda një muaji nga mbarimi apo shkarkimi nga funksioni. Deri në zgjedhjen e Avokatit të ri të Popullit, si për rastet kur Avokati i Popullit është i pamundur të kryejë detyrat, funksionin e tij do ta kryejë komisioneri më i vjetër në detyrë.

Neni 10

Papajtueshmëritë me funksionin e Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit ndalohet të bëjë pjesë në parti apo organizata politike, të kryejë veprimtari tjetër politike, shtetërore e profesionale dhe të marrë pjesë në organizmat drejtues të organizatave shoqërore, ekonomike dhe tregtare. Ai mund të ushtrojë të drejtën si autor e mësimdhënës.

Neni 11

Sigurimi i punës së mëparshme të Avokatit të Popullit

Me mbarimin e funksionit sipas shkronjave “a” e “b” të nenit 7, Avokati i Popullit ka të drejtë të rimarrë funksionin ose punën publike që kishte para zgjedhjes si Avokat i Popullit.

Kur kjo nuk është e mundur, duhet t’i sigurohet një punë e barazvlefshme me atë që ai kishte përpara zgjedhjes në detyrën e Avokatit të Popullit.

KREU III

ANKESAT, RREGULLAT E SHQYRTIMIT TË ÇËSHTJEVE DHE KOMPETENCAT E AVOKATIT TË POPULLIT

Neni 12

E drejta për t'u ankuar

Çdo individ, grup individësh ose organizata joqeveritare, që pretendojnë se u janë shkelur të drejtat dhe liritë dhe interesat e tyre të ligjshme nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike, kanë të drejtë të ankohen ose të njoftojnë Avokatin e Popullit dhe të kërkojnë ndërhyrjen e tij për vënien në vend të së drejtës ose lirisë së shkelur.

Avokati i Popullit duhet të ruajë fshehtësinë, nëse e sheh të arsyeshme, si dhe nëse kjo kërkohet nga personi që bën ankesën, kërkesën apo njoftimin.

Neni 13

Fillimi i shqyrtimit të çështjes

Avokati i Popullit fillon procedurën e shqyrtimit të çështjes kur vëren ose dyshon se ka ndodhur një shkelje e së drejtës, në bazë të ankesës apo të kërkesës së personit të interesuar ose të dëmtuar, si dhe me nismën e vet, për raste të veçanta të bëra publike, por me pëlqimin e të interesuarit ose të dëmtuarit.

Në rastet kur Avokati i Popullit fillon procedurën e shqyrtimit të çështjes me nismën e vet, dhe kur kujdestari ose përfaqësuesi i tij ligjor nuk vepron, nuk kërkohet pëlqimi i të dëmtuarit kur është i mitur apo i paaftë mendërisht apo me aftësi të kufizuara ose për mbrojtjen e të drejtave të një numri të madh të individëve.

Në mbrojtje të interesave të një komuniteti të gjerë, të cilët mund të preken nga procedimi administrativ, Avokati i Popullit ka të drejtë të fillojë një procedim administrativ dhe të marrë pjesë në të, në përputhje me kërkesat e Kodit të Procedurës Administrative.

Neni 14

Kushtet e pranimit të ankesave, kërkesave apo njoftimeve

Avokati i Popullit mund të mos fillojë ose ndërpret hetimin në qoftë se e njëjta çështje është vendosur ose është në shqyrtim nga prokuroria apo gjykata. Në këto raste, ai ka të drejtë të kërkojë informacion pranë këtyre organeve, **të cilat duhet t'u përgjigjen kërkesave të tij sa më shpejt të jetë e mundur, por jo më vonë se 30 ditë.**

Neni 15

Moskërkimi i formës për ankesat dhe njoftimet

Për ankesat, kërkesat dhe njoftimet drejtuar Avokatit të Popullit nuk kërkohet ndonjë formë e caktuar, por ato duhet të shprehin qartë objektin e ankimit ose të kërkesës. Avokati i Popullit nuk pranon ankesa ose kërkesa anonime.

Neni 16

Shërbim pa pagesë

Çdo shërbim që bëhet nga Avokati i Popullit lidhur me ankesat, kërkesat e njoftimet është pa pagesë.

Neni 17

Administrimi i ankesave ose njoftimeve nga Avokati i Popullit

Avokati i Popullit, pasi njihet me ankesën, kërkesën apo njoftimin për një shkelje, vendos:

- a. ta pranojë ose jo çështjen për shqyrtim;
- b. t'i kthejë përgjigje të interesuarit, duke i treguar të drejtat dhe rrugët, nëpërmjet të cilave ai mund ta mbrojë këtë të drejtë;
- c. t'ia kalojë çështjen organit kompetent.

Në të gjitha rastet e mësipërme, Avokati i Popullit njofton të interesuarit brenda 30 ditësh nga dita e marrjes së ankesës, kërkesës ose njoftimit.

Neni 18

Procedura pas pranimit të ankesës, kërkesës apo njoftimit për shqyrtim

Pas pranimit të ankesës, kërkesës apo njoftimit për shqyrtim, Avokati i Popullit kryen një nga veprimet e mëposhtme:

- a. ndërmerr vetë një proces hetimi;
- b. kërkon shpjegime nga organet e administratës si dhe prokuroria, në rastet e arrestimeve dhe ndalimeve;
- c. i rekomandon Kontrollit të Lartë të Shtetit të ushtrojë funksionet e veta.

Neni 19

Procedura e hetimit

Në rastet kur vendos të kryejë hetime të pavarura, Avokati i Popullit ka të drejtë:

a. të kryejë hetime në vend, **përfshirë edhe hyrjen në çdo zyrë të institucioneve publike dhe këqyrjen në vend të akteve apo dokumenteve që kanë lidhje me çështjen që heton.**

b. të kërkojë shpjegime nga çdo organ i administratës qendrore dhe vendore, si dhe të marrë çdo dosje apo material që ka lidhje me hetimin;

c. të marrë në pyetje çdo person që, sipas tij, është i lidhur me çështjen nën hetim, **dhe të thërrasë në zyrën e tij të gjithë personat pa imunitet;**

ç. të kryejë ose të kërkojë ekspertiza.

Avokati i Popullit ka të drejtë të caktojë një afat për kryerjen e veprimeve të mësipërme.

Neni 19/1

Avokati i Popullit apo personat e autorizuar prej tij kanë të drejtë të hyjnë në çdo kohë, pa kufizim e pa autorizim paraprak, por duke vënë në dijeni titullarin e institucionit, në të gjitha institucionet e administratës publike, në burgje, në vende ku policia ose prokuroria mbajnë persona të shoqëruar, të ndaluar apo të arrestuar, (të paraburgosurit), në reparte apo institucione shtetërore, spitale psikiatrike, në azile, në shtëpi fëmije, si dhe në çdo vend tjetër kur ka të dhëna dhe çmon se ekziston mundësia e shkeljes së të drejtave dhe lirive të njeriut.

Hyrja në të gjitha mjediset e mësipërme mund të bëhet si për të hetuar një ankesë, një kërkesë ose njoftim të caktuar, ashtu edhe me nismën e Avokatit të Popullit për qëllime inspektimi apo studimi. Avokati i Popullit në këto raste mund të marrë takim, të bisedojë në mënyrë konfidenciale e pa praninë e personave zyrtarë me cilindo person që ndodhet apo mbahet në këto mjedise.

Çdo lloj korrespondence e këtyre personave me Avokatin e Popullit nuk duhet të pengohet ose të kontrollohet.

Neni 20

E drejta për të kërkuar informacione apo dokumente sekrete shtetërore

Avokati i Popullit ka të drejtë të kërkojë edhe informacione apo dokumente, që lidhen me çështjen në shqyrtim, të klasifikuara si sekret shtetëror. Në këto raste, ai është i detyruar të respektojë kërkesat për ruajtjen e sekretit shtetëror.

Neni 21

Veprimet pas përfundimit të hetimit dhe kompetencat

Pas përfundimit të hetimit, Avokati i Popullit kryen këto veprime:

a. i shpjegon ankuesit se të drejtat e tij nuk janë shkelur;

b. paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij, ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive;

Paraqitja e rekomandimit pezullon aktet ose veprimet e paligjshme apo të parregullta, deri në shqyrtimin e këtij rekomandimi dhe dhënien e përgjigjes Avokatit të Popullit.

c. paraqet rekomandime për marrje masash për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi epror i organit që ka shkaktuar shkeljen; **Mosshqyrtimi i rekomandimit brenda 30 ditëve pezullon aktet ose veprimet e paligjshme ose të parregullta.**

ç. i rekomandon prokurorisë të fillojë hetime në qoftë se vëren se është konsumuar figura e një vepre penale; **ose të rifillojë hetimet e pushuara ose të pezulluara.**

d. për shkelje të rënda, të vëna re, i propozon çdo organi, si dhe Kuvendit, shkarkimin e funksionarëve që janë kompetencë e tyre;

dh. për shkelje të të drejtave nga organet e pushtetit gjyqësor, pa ndërhyrë në procedurën që ato zbatojnë, Avokati i Popullit i bën të ditur shkeljet organit kompetent;

e. u rekomandon personave të dëmtuar të paraqesin padi në gjykatë; Rastet e mësipërme nuk përjashtojnë njëri-tjetrin.

Neni 22

Detyrimi i organeve të administratës për t'iu përgjigjur rekomandimeve të Avokatit të Popullit

Organet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar një rekomandim, kërkesë apo propozim për shkarkim, duhet ta shqyrtojnë rekomandimin, kërkesën apo propozimin për shkarkim dhe të kthejnë përgjigje brenda 30 ditësh nga data e dërgimit të rekomandimit, kërkesës apo propozimit për shkarkim. Përgjigja duhet të përmbajë shpjegime të arsyetuara për çështjen në fjalë, si dhe çfarë veprimesh, mosveprimesh apo masash ka ndërmarrë ai organ.

Avokati i Popullit duhet të njoftohet dhe ka të drejtë të marrë pjesë e të flasë në mbledhjet e organeve kolegjale të administratës publike, ku merret në shqyrtim rekomandimi, kërkesa apo propozimi i tij.

Neni 22/1

Sanksionet për mosbashkëpunimin me Avokatin e Popullit

Refuzimi për të bashkëpunuar me Avokatin e Popullit nga nëpunësi civil, funksionari ose autoriteti publik përbën shkak që Avokati i Popullit të kërkojë nga autoriteti kompetent fillimin e procedurës administrative dhe marrjen e masave disiplinore, deri në largimin nga puna ose nga shërbimi civil.

Neni 23

Ndjekja e mëtejshme e çështjes nga Avokati i Popullit

Në rast se Avokati i Popullit nuk i quan të mjaftueshme përgjigjet ose masat e ndërmarra nga organi, ai ka të drejtë ta ndjekë çështjen tek organi më i lartë në hierarki. Në rastet e përsëritura, si dhe kur organi përkatës nuk reagon ndaj rekomandimeve të Avokatit të Popullit, ky i fundit mund t'i drejtohet edhe Kuvendit me një raport, duke propozuar edhe masa konkrete për vënien në vend të së drejtës së shkelur.

Neni 24

E drejta e Avokatit të Popullit për rekomandime legjislative

Kur Avokati i Popullit vëren se është vetë përmbajtja e ligjit ose e akteve të tjera normative dhe jo zbatimi i tyre, shkak që krijon premisa për shkelje të të drejtave të njeriut, të njohura nga Kushtetuta ose ligjet e tjera, ka të drejtë:

a. t'u rekomandojë organeve që kanë të drejtën ligjvënëse, të bëjnë propozime për ndryshimin dhe përmirësimin e ligjeve;

b. t'u propozojë organeve të administratës ndryshimin ose përmirësimin e akteve nënligjore; **mosshqyrtimi i propozimit brenda 30 ditëve sjell si pasojë pezullimin e fuqisë së akteve nënligjore që shkaktojnë shkelje të të drejtave dhe lirive.**

c. të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese me kërkesën për shfuqizimin e akteve të tilla.

Neni 25

Personat dhe aktet jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit

Jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit janë personat dhe aktet e mëposhtme:

- a. Presidenti i Republikës
  - b. Kryetari i Këshillit të Ministrave
- Gjithashtu, janë jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit:
- b. urdhërat me karakter ushtarak të Forcave të Armatosura

Avokati i Popullit pranon ankesa, kërkesa ose njoftime për shkelje të të drejtave të njeriut, që rrjedhin nga administrata e pushtetit gjyqësor, vendimet e formës së prerë dhe procedurat gjyqësore. Hetimi dhe kërkesa e Avokatit të Popullit nuk prekin pavarësinë e gjykatës në marrjen e vendimit.

KREU IV

MARRËDHËNIET E AVOKATIT TË POPULLIT ME KUVENDIN, INSTITUCIONET E TJERA SHETËRORE DHE ME ORGANIZATAT JOQEVERITARE

Neni 26

Raportimi në Kuvend

Avokati i Popullit paraqet në Kuvend një raport vjetor, i cili diskutohet në seance plenare. Një kopje e këtij raporti i dërgohet Presidentit të Republikës dhe Kryetarit të Këshillit të Ministrave.

Raporti vjetor për vitin paraardhës duhet të paraqitet jo më vonë se 30 prilli i vitit në vazhdim.

Neni 27

Raportimet e veçanta në Kuvend

Përveç raportimit në kushtet e nenit 26, Avokati i Popullit mund të raportojë para Kuvendit me nismën e tij ose me kërkesën me shkrim të Kryetarit të Kuvendit ose të një grupi deputetësh. Kryetari i Kuvendit vlerëson, nëse ky raportim do të bëhet:

- a. në seancë plenare;

b. me shpërndarje të raportit;

c. në komisionet e përhershme të Kuvendit;

Edhe në këto raste, kopje të këtij raporti i dërgohen Presidentit të Republikës, Kryetarit të Këshillit të Ministrave, si dhe organit më të lartë epror, vartësit e të cilëve janë përmendur në raport.

Neni 28

Publikimi i raporteve

Raporti vjetor dhe raportet e veçanta bëhen publike dhe botohen jo më vonë se një muaj nga data e diskutimit në Kuvend.

Botimi bëhet nga Kuvendi.

Neni 29

Përgatitja e raporteve, për të drejtat e njeriut

Avokati i Popullit mund të ndihmojë dhe të japë mendime e rekomandime në përgatitjen e raporteve dhe të dokumenteve të tjera, të hartuara nga shteti shqiptar, për të drejtat e liritë e njeriut në Republikën e Shqipërisë.

Neni 30

Bashkëpunimi me organizatat joqeveritare

Në kryerjen e funksioneve të veta, Avokati i Popullit bashkëpunon ngushtë me organizatat joqeveritare, duke marrë periodikisht mendimet e tyre për gjendjen e të drejtave dhe të lirive të njeriut.

Avokati i Popullit, në bashkëpunim me organizatat joqeveritare, organizon, të paktën një herë në vit, veprimtari kombëtare për gjendjen e të drejtave dhe të lirive të njeriut në Republikën e Shqipërisë.

KREU V

KOMISIONERËT, ZYRA E AVOKATIT TË POPULLIT DHE BUXHETI

Neni 31

Struktura

Zyra e Avokatit të Popullit ndahet në 3 seksione të specializuara, në krye të të cilëve vendosen komisionerët.

Këto seksione janë:

1. Seksioni për organet e administratës qendrore, të pushtetit vendor dhe të të tretëve që veprojnë për llogari të tyre;
2. Seksioni për policinë, shërbimin sekret, burgjet, Forcat e Armatosura dhe pushtetin gjyqësor.
3. Seksioni i përgjithshëm, për trajtimin e çështjeve jashtë fushave të mësipërme, për bashkëpunimin me organizatat joqeveritare dhe për studimet e veprimtarisë në fushën e të drejtave dhe të lirive të njeriut.

Neni 32

Emërimi i një përfaqësuesi vendor

Në rastet kur Avokati i Popullit e sheh të arsyeshme, ai mund të emërojë një përfaqësues të tij vendor për një çështje dhe kohe të caktuar. Organet e pushtetit vendor kanë për detyrë t'a pajisin këtë përfaqësues me zyrë, si dhe t'i krijojnë kushtet e nevojshme të punës, për zbatimin e gjithë kërkesave të këtij ligji. Ky përfaqësues paguhet nga buxheti i Avokatit të Popullit.

Neni 33

Zgjedhja e Komisionerëve dhe paga e tyre

Komisionerët zgjidhen ndër juristët më të shquar, për një mandat 3-vjeçar me të drejtë rizgjedhjeje.

Për zgjedhjen e komisionerëve zbatohen kushtet e parashikuara në nenin 3 dhe në nenin 10 të këtij ligji. Paga e komisionerëve është sa dy të tretat e pagës së Avokatit të Popullit.

Neni 34

Mbarimi i funksionit dhe heqja e Komisionerëve

Rregullat e përmendura në këtë ligj, për mbarimin e funksionit dhe heqjen e Avokatit të Popullit, zbatohen edhe për komisionerët.

Në rastin e largimit të komisionerëve, me mbarimin e afatit 3-vjeçar dhe në rastet e përcaktuara në shkronjat “a”, “c” dhe “ç” të nenit 7 dhe në rastet e parashikuara nga neni 8 i këtij ligji, Avokati i Popullit, brenda një muaji, i propozon Kuvendit zgjedhjen e një komisioneri të ri.

Këta mund të shkarkohen edhe me kërkesën e Avokatit të Popullit para mbarimit të afatit 3-vjeçar për shkelje në detyrë apo sjellje dhe akte që diskreditojnë rëndë pozitën dhe figurën e tyre.

Neni 35

Personeli i zyrës së Avokatit të Popullit

Personeli i zyrës së Avokatit të Popullit bën pjesë në shërbimin civil të Republikës së Shqipërisë.

Struktura dhe organika e zyrës së Avokatit të Popullit caktohet nga Avokati i Popullit.

Avokati i Popullit dhe tre komisionerët përfitojnë falas Fletoren Zyrtare.

Neni 36

Buxheti i Avokatit të Popullit

Mjetet financiare të Avokatit të Popullit përballohen nga buxheti i shtetit, ku Avokati i Popullit ka një kre të veçantë.

Projektbuxheti propozohet nga Avokati i Popullit në Komisionin e Përhershëm të Ekonomisë, Financave dhe Privatizimit, i cili e paraqet për miratim në Kuvend, në përputhje me Ligjin Nr.8379, date 29.07.1998 “Për hartimin dhe zbatimin e buxhetit të shtetit”.

Avokati i Popullit duhet të përgatisë për çdo vit llogaritë e veta, në përputhje me Ligjin Nr.8379, date 29.07.1998 “Për hartimin dhe zbatimin e buxhetit të shtetit”. Llogaritë financiare të Institucionit të Avokatit të Popullit kontrollohen nga Kontrolli i Lartë i Shtetit.

Neni 37

Donacionet që mund t’i jepen Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit mund të përfitojë nga donacione të ndryshme financiare ose materiale. Donacionet duhet të jenë pa kushte që mund të komprometojnë pavarësinë, paanësinë dhe kushtetushmërinë e veprimtarisë së Avokatit të Popullit. Donacionet duhet të deklarohen dhe të shënohen në një regjistër që zyra e Avokatit të Popullit mban për këtë qëllim. Në fund të vitit, Avokati i Popullit detyrohet të çojë një kopje të regjistrit me hyrjet dhe daljet në Kontrollin e Lartë të Shtetit dhe një kopje në Komisionin e Përhershëm të Ekonomisë, Financave dhe Privatizimit. Regjistri duhet të përmbajë llojin e ndihmës, masën, kohën, subjektin që jep donacionin dhe mënyrën e lëvrimit të donacionit. Regjistri duhet të përmbajë edhe identitetin dhe nënshkrimin e dhuruesit.

LIGJ
Nr. 9888, datë 10.3.2008

Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligjin nr.8328, datë 16.4.1998
“PËR TË DREJTAT DHE TRAJTIMIN E TË DËNUARVE ME
BURGIM”, të ndryshuar

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
VENDOSI:

Neni 1

Titulli i ligjit ndryshohet si më poshtë:
"PËR TË DREJTAT DHE TRAJTIMIN E TË DËNUARVE ME
BURGIM DHE TË PARABURGOSURVE"

Neni 20

Neni 43 ndryshohet si më poshtë:

"Neni 43
Hyrja në institucion

Institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale mund të vizitohen pa autorizim nga:

Presidenti i Republikës, Kryetari i Kuvendit, Kryeministri, Kryetari i Gjykatës Kushtetuese, Zëvendëskryetari i Kuvendit, Zëvendëskryeministri, Ministri i Drejtësisë, Kryetari i Gjykatës së Lartë, Prokurori i Përgjithshëm, deputetët, Zëvendësministri i Drejtësisë, **Avokati i Popullit, komisionerët dhe ndihmëskomisionerët e tij**, Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve dhe zëvendësit e tij, Drejtori i Policisë së Burgjeve, drejtori dhe inspektorët e kontrollit të brendshëm të burgjeve, anëtarët e komisionit mbikëqyrës të ekzekutimit të vendimeve penale, gjyqtarët dhe prokurorët gjatë ushtrimit të detyrës së tyre, si dhe avokatët e të burgosurve dhe të paraburgosurve.

Nuk është i nevojshëm autorizimi për ata që shoqërojnë personat e përmendur në paragrafin e mësipërm, por gjithmonë jo më shumë se dy.

Personat e tjerë, që nuk parashikohen në paragrafin e parë, mund të hyjnë në institucion vetëm me autorizim të drejtorit të institucionit.

Këta persona, në rast refuzimi pa shkaqe të arsyeshme të dhënies së autorizimit nga drejtori i institucionit, kanë të drejtë të ankohen te Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve.

Për përfaqësuesit e komuniteteve fetare zbatohen rregullat e parashikuara në nenin 42 të këtij ligji."

Neni 36

Pas nenit 74 shtohen nenet 74/1, 74/2 dhe 74/3 si më poshtë:

"Neni 74/1

Mekanizmi Kombëtar për parandalimin e torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues dhe kompetencat e tij

Avokati i Popullit, nëpërmjet Mekanizmit Kombëtar për parandalimin e torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtërues, në vijim Mekanizmi Kombëtar, që vepron si strukturë e veçantë nën autoritetin e tij, mbikëqyr zbatimin dhe realizimin e këtij ligji për mbrojtjen e të drejtave të të dënuarve.

Mekanizmi Kombëtar ka këto kompetenca:

a) vëzhgon rregullisht trajtimin e individëve, që u është hequr liria në vendet e ndalimit, arrestimit ose burgosjes, me qëllim që të forcohet, kur është e nevojshme, mbrojtja e individëve nga tortura, trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor ose poshtërues;

b) paraqet rekomandime për organet përkatëse, me qëllim që të përmirësohen trajtimi dhe kushtet e individëve që u është hequr liria dhe të parandalohet tortura dhe trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor ose poshtërues.

Neni 74/2

Garancitë në veprimtaritë e Mekanizmit Kombëtar

Mekanizmit Kombëtar, gjatë ushtrimit të detyrës së tij, i garantohet:

- a) marrja e çdo informacioni në lidhje me numrin e individëve që u është hequr liria, në vendet e privimit të lirisë, si dhe numrin e vendeve dhe vendndodhjen e tyre;
- b) marrja e të gjithë informacionit për trajtimin e këtyre individëve, si dhe për kushtet e tyre të ndalimit;
- c) hyrja lirisht në të gjitha vendet dhe mjediset ku është kufizuar liria e individit;
- ç) kryerja e intervistave private, pa dëshmitarë, me individët që u është hequr liria, personalisht ose me një përkthyes kur është e nevojshme, si edhe me çdo individ tjetër që mund të japë informacionin e nevojshëm;
- d) zgjedhja lirisht e vendeve që kërkon të vizitojë dhe e individëve që kërkon të intervistojë.

Neni 74/3

Format e mbikëqyrjes

Mbikëqyrja e Mekanizmit Kombëtar realizohet nëpërmjet:

- a) pranimit të kërkesave ose ankesave nga të dënuarit ose të paraburgosurit me shkrim ose drejtpërdrejt;
- b) marrjes së informacionit, ankesave ose kërkesave të të dënuarit, ose nga individë që kanë statusin e vizitorit apo të organeve shtetërore ose organizatave joqeveritare, të cilat kanë kontrolluar apo vizituar institucionin, sipas kompetencës që u njeh ligji, si dhe nga avokati i të dënuarit ose të paraburgosurit;
- c) kërimit të informacioneve nga administrata e institucionit;
- ç) verifikimit të dokumenteve, objekteve, pajisjeve ose mjediseve, që kanë lidhje me të dënuarin ose me të paraburgosurin, brenda dhe jashtë institucionit.

Për realizimin e procesit të mbikëqyrjes, Mekanizmi Kombëtar mund të marrë edhe specialistë të fushave përkatëse. Në çdo rast dhe pavarësisht nëse konstatohen shkelje e parregullsi gjatë verifikimit, specialistët e këtij mekanizmi mbajnë procesverbal, i cili nënshkruhet nga drejtori i

institucionit ose i ngarkuari prej tij, me të drejtën e pasqyrimit të vërejtjeve."

Neni 38

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Ekstrat nga LIGJI
Nr. 8485, datë 12.5.1999**

**KODI I PROCEDURAVE ADMINISTRATIVE
TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

Në mbështetje të neneve 81 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozim të Këshillit të Ministrave,

**K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

V E N D O S I

PJESA E PARË

PËRKUFIZIME DHE PARIME TË PËRGJITHSHME

KREU I

FUSHA E ZBATIMIT DHE PËRKUFIZIMET

Neni 1

Fusha e zbatimit

Dispozitat e këtij Kodi zbatohen nga të gjitha Organet e Administratës Publike gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre nëpërmjet akteve individuale.

Parimet e sanksionuara në këtë Kod zbatohen edhe mbi aktet normative për aq sa një gjë e tillë është e mundur.

Parimet e përgjithshme të veprimtarisë administrative të sanksionuara në këtë Kod janë të detyrueshme për të gjitha aktet administrative, qofshin këto edhe të ndërmarra në kuadrin e së drejtës private.

Parimet e përgjithshme të këtij Kodi, me ligj, mund të bëhen të detyrueshme për zbatim edhe për veprimtarinë e subjekteve private, kur këto veprimtari kanë efekte për interesat publikë.

Ky kod zbatohet për persona fizikë dhe juridikë, të cilëve u është dhënë e drejta e ushtrimit të detyrave dhe kompetencave publike me ligj, akt nënligjor ose kontratë.

Dispozitat e këtij Kodi nuk zbatohen mbi veprime të administratës publike, që rregullohen nga e drejta private.

Neni 3

Organet administrative

Në kuptimin e këtij Kodi, organe të administratës publike janë:

- organet e pushtetit qendror, të cilat kryejnë funksione administrative;
- organet e enteve publike, në masën që ato kryejnë funksione administrative;
- organet e pushtetit vendor, që kryejnë funksione administrative;
- organet e Forcave të Armatosura si dhe çdo strukture tjetër, punonjësit e së cilës gëzojnë statusin e ushtarakut, për aq kohë sa këto kryejnë funksione administrative.

Neni 4

Pala e interesuar

Palë e interesuar në një procedurë administrative do të quhet çdo person fizik, juridik ose autoritet shtetëror, të drejtat ose kompetencat e ligjshme të të cilit, qofshin këto individuale ose të përbashkëta, kanë të ngjarë të preken gjatë procedurës administrative.

PJESA E KATËRT

PALËT E INTERESUARA NË PROCEDIMIN ADMINISTRATIV

Neni 44

Pjesëmarrja në procesin administrativ

1.Çdokush që ka interes të ligjshëm ka të drejtë të marrë pjesë në procedimin administrativ personalisht ose/dhe i përfaqësuar.

2.Zotësia për të marrë pjesë në procedimin administrativ rregullohet sipas dispozitave të së drejtës civile mbi zotësinë juridike për të vepruar.

Neni 45

Legjitimimi

1.Mbajtësit e të drejtave dhe interesave të ligjshme, të cilat preken nga vendimet që merren gjatë procedimit administrativ, kanë të drejtë të fillojnë procedimin administrativ si dhe të marrin pjesë në të. Të drejtat e mësipërme i kanë dhe shoqatat apo organizatat.

2.Në mbrojtje të interesave të gjera, të cilat mund të preken nga procedimi administrativ, kanë të drejtë të fillojnë një procedim administrativ dhe/ose të marrin pjesë në të edhe:

a) personat, të cilëve procedimi administrativ u shkakton ose mund t'u shkaktojë dëme në të drejtat e përbashkëta si p.sh. shëndeti publik, arsimimi, trashëgimia kulturore, mjedisi si dhe në cilësinë e jetës;

b) personat, që jetojnë brenda apo pranë një prone publike, e cila mund të dëmtohet nga procedimi administrativ.

c) Avokati i Popullit.

3. Shoqatat që veprojnë në mbrojtje të interesave të gjera të publikut, kanë të drejtë të fillojnë apo të marrin pjesë në procedimin administrativ.

**Ekstrakt nga L I G J I
Nr. 8503, datë 30.6.1999**

**PËR TË DREJTËN E INFORMIMIT PËR DOKUMENTAT
ZYRTARE**

Në mbështetje të neneve 23, 17, 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave

**K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

V E N D O S I:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGGJITHSHME

Neni 1

Objekti

Ky ligj rregullon të drejtën e informimit për dokumentet zyrtare.

KREU II

**E DREJTA E INFORMIMIT DHE DETYRIMET
E AUTORITETIT PUBLIK**

Neni 3

E drejta e informimit

Çdo person ka të drejtë të kërkojë informacion për dokumentet zyrtare, që kanë të bëjnë me veprimtarinë e organeve shtetërore dhe të personave që ushtrojnë funksione shtetërore, pa qenë i detyruar të shpjegojë motivet.

Autoriteti publik është i detyruar të japë çdo informacion në lidhje me një dokument zyrtar, përveç rasteve kur me ligj parashikohet ndryshe.

Çdo informacion për një dokument zyrtar, që i është dhënë një personi, nuk mund t'i refuzohet asnjë personi tjetër që e kërkon atë, me përjashtim të rastit kur ky informacion përbën të dhëna vetjake të vetë personit, të cilit i është dhënë informacioni.

Neni 4

Kufizimi

Nëse informacioni i kërkuar për një dokument zyrtar kufizohet me ligj, autoriteti publik i lëshon kërkuarit një deklaratë me shkrim, në të cilën tregohen arsyet e mosdhënies së informacionit dhe rregullat në bazë të të cilave ai mund ta kërkojë atë.

Nëse kufizimi është vetëm për një pjesë të të dhënave të dokumentit zyrtar, pjesa tjetër nuk i refuzohet kërkuarit.

Neni 7

Format e dhënies së informacionit

Kërkuarit i vihet në dispozicion një kopje e plotë e dokumentit zyrtar, për të cilin kërkon të informohet.

Autoriteti publik, me kërkesë të personit të interesuar ose duke sugjeruar vetë, mund t'i ofrojë kërkuarit forma të tjera të dhënies së informacionit, përfshi formën verbale.

Në çdo rast të tillë, kërkuari jep me shkrim pëlqimin për formën e ofruar.

KREU IV

DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 18

Kompetencat e Avokatit të Popullit

Avokati i Popullit kujdeset për zbatimin e këtij ligji.

Kompetencat e Avokatit të Popullit, në lidhje me të drejtën e informimit për dokumentet zyrtare, rregullohen me ligjin nr.8454, datë 4.2.1999 “Për Avokatin e Popullit”.

Ekstrakt nga LIGJI

Nr. 9902, date 17.04.2008

"PER MBROJTJEN E KONSUMATOREVE"

Ne mbeshtetje te neneve 78 dhe 83 pika 1 te Kushtetutes, me propozimin e Keshillit te Ministrave,

KUVENDI

I REPUBLIKES SE SHQIPERISE

VENDOSI:

PJESA I

DISPOZITA TE PERGJITHSHME

Neni 1

Objekti

Qëllimi i këtij ligji është mbrojtja e interesave të konsumatorëve në treg, si dhe përcaktimi i rregullave dhe ngritja e institucioneve përkatëse për të drejtat e konsumatorëve.

Neni 2

Fusha e zbatimit

Ky ligj përfshin të gjitha llojet e marrëdhënieve ndërmjet tregtarëve dhe konsumatorëve, që kanë të bëjnë me mallrat e konsumatorëve apo shërbime, përveç atyre që parashikohen në dispozitat e ligjeve të veçanta.

KREU V

TRAJTIMI I ANKESAVE TE KONSUMATOREVE

Neni 56

Ankesat e konsumatorëve

1. Konsumatori, kur i shkelen te drejtat, në rast se nuk është parashikuar ndryshe ndërmjet palëve, ka të drejtën e paraqitjes së ankesës te:
  - a. struktura administrative shtetërore përgjegjëse për mbrojtjen e konsumatorëve;
  - b. shoqatat e konsumatorëve;
  - c. **Avokati i Popullit;**
  - ç. Gjykata e Arbitrazhit;
  - d. organet gjyqësore;dh.çdo strukturë tjetër, e krijuar posaçërisht për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve jashtë gjyqësorit.
2. Struktura, referuar shkronjës “dh” të pikës 1 të këtij neni, krijohet me vendim të Këshillit të Ministrave.

PËRMBLEDHJE

Sfond

10 vitet e fundit (1999-2009) në Shqipëri konsiderohen si një periudhë shtetndërtuese, kushtuar kryesisht hartimit dhe miratimit të ligjeve kryesore organike të vendit si dhe krijimit apo reformimit të institucioneve shtetërore, mbështetur në Kushtetutën e vitit 1998 dhe standartet e kërkuara nga Bashkimi Europian.

Ndër këto institucione është edhe Avokati i Popullit, si një instancë kombëtare për mbrojtjen e të drejtave të njeriut, përmes nxitjes së mireqeverisjes të administratës publike. Tani që mjetet institucionale ekzistojnë, i duhet kushtuar më shumë zbatimit të ligjit.

Avokati i Popullit, duke vepruar brenda juridiksionit dhe kompetencave që i njeh Kushtetuta dhe Ligji “Për Avokatin e Popullit”, përmes zgjidhjes së ankesave individuale, ka synuar të arrijë përmiresimin e qeverisjes dhe të cilësisë së jetës.

Prioritetet dhe sfidat e qeverisë, në një farë kuptimi kanë qene dhe janë prioritete dhe sfida edhe për Avokatin e Popullit, si një institucion që ndikon në mirëqeverisje. Kjo do të thotë që strategjitë e Avokatit të Popullit synojnë, ndër të tjera, afrimin e Administratës Publike me Shoqërinë Civile; mirëqeverisjen vendore në kushtet e decentralizimit të saj; angazhimin në luftën kundër korrupsionit përmes promovimit të transparencës së administratës publike; angazhimin në strategjinë kombëtare kundër trafikut të qenieve njerëzore; mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve; eliminimin dhe parandalimin e çdo lloj forme të torturës dhe sjelljeve të tjera çnjerëzore ne institucionet shtetërore ku kjo vepër penale është e mundshme të kryhet etj.

VIZIONI

Parimet bazë të zhvillimit të një shoqërie demokratike janë respektimi i të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, forcimi i shtetit të së drejtës dhe qeverisja e mirë.

Institucioni i Avokatit të Popullit është dinamik dhe progresiv, i cili kontribuon në shoqërinë shqiptare, ku nocioni i demokracisë është ende i ri, duke ndihmuar drejtpërdrejt në forcimin e demokracisë së vendit dhe të mireqeverisjes.

Ankesat e njerëzve nuk janë ngarkesë në punën e Avokatit të Popullit, përkundrazi janë arsyeja përse Avokati i Popullit ekziston dhe funksionon. Shërbimet që ofron administrata nuk janë privilegj për qytetarët, por të drejta që ata i gëzojnë në bazë të ligjit, për përmbushjen e të cilave autoriteti publik paguhet nga taksat e tyre.

I. Vështirësitë e Institucionit dhe shkaqet e tyre

Është e kuptueshme që edhe Zyra e Avokatit të Popullit ndeshet me vështirësitë e veta. Këto vështirësi janë të kushtëzuara sa nga mungesa e përvojës së mëparshme institucionale, aq edhe nga problemet që lindin gjatë veprimtarisë sonë që synon të përmirësojë performancën administrative të institucioneve tradicionale, si Qeverisja, pushteti vendor, policia e shtetit etj.

Fakti i të qenit, në një farë mase, sfidues të vendimeve të administratës publike, determinon një vështirësi tjetër për ndikimin e efikasitetit tonë në mireqeverisje. Në këto kushte, jo vetëm zyra e Avokatit të Popullit në Shqipëri, por çdo zyrë Ombudsmeni në bote, herë pas herë ndeshet me një farë rezistence nga ana e organeve të administratës publike.

Por si dhe ku shfaqen këto vështirësi?

1. Rritja e besimit të publikut tek institucioni i Avokatit të Popullit nuk është në përpjestim të drejtë me rritjen e ndërgjegjësimit të administratës publike për rëndësinë që ka në vetvete zbatimi i rekomandimeve të Avokatit të Popullit. Rrjedhimisht, vazhdojmë të kemi raste, kur organe të administratës publike kanë hezituuar ose janë vonuar në kthimin e përgjigjes.

2. Rritja e ngarkesës së punës vetvetiu ka pakësuar kohën e nevojshme fizike të investimit profesional mbi një rast të vetëm. Kjo mbart në vetvete rrezikun e formalizmit në trajtimin e rasteve si dhe një mosndjekje të tyre me përkushtim deri në fund.

3. Fanatizmi juridiksional nga disa organe të administratës publike, që shfaqet në mosbashkëpunimin e pritsëm të tyre me ekspertët e Avokatit të Popullit.

4. Mosndërgjegjësimi sa duhet i Administratës Publike Shqiptare për t'u angazhuar seriozisht në zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit.

5. Mungesa e familjarizimit të Institucioneve Shtetërore tradicionale ekzistuese me praninë dhe veprimtarinë e Institucionit të Avokatit të Popullit, si organ kontrolli të jashtëm, në rastet e shkeljes së të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut në Shqipëri.

6. Mosvendosjen e kontakteve të rregullta të bashkëpunimit ndërmjet hallkave përkatëse të të gjitha niveleve të Zyrës së Avokatit të Popullit me zyrat e organeve dhe autoriteteve publike.

7. Dinamika e përsosjes së legjislacionit nuk është shoqëruar sa duhet me ndryshimin e mentalitetit burokratik për zbatimin e tij. Kjo ka bërë që të ketë vështirësi në implementimin e ligjeve të reja, ku do të veçonim Ligjin nr. 8485 dt. 05.12.1999 “Për Kodin e Procedurave Administrative”, Ligjin nr. 8549 dt. 11.11.1999, “Për Statusin e Nëpunësit Civil”, Ligjin nr. 8503, dt. 30.06.1999, “Për të Drejtën e Informimit me dokumentet zyrtare” etj.

8. Konfuzioni i përgjithshëm në çështjet e rregullimit ligjor të kthimit të pronës dhe kompensimit të saj në praktike. Kjo amulli vazhdon të prek një numër të madh të qytetarëve.

Krahas sa me sipër, Avokati i Popullit duhet të konsiderojë si vështirësi në rrugë e sipër, edhe sfidat e mëposhtme:

- Kapacitetet e pamjaftueshme administrative, si të administratës publike, ashtu edhe të zyrës së tij.
- Mungesën e zbatimit siç duhet të ligjeve sa nga administrata publike aq edhe nga biznesi privat.
- Mosfunksionimin si duhet të Gjyqsorit.
- Korrupsionin e pranishëm, sidomos në administratën publike.
- Format e krimit të organizuar dhe trafiket e paligjshme.

II. Ku i mbështesim arritjet e deritanishme të Institucionit

1-Pavarësia e garantuar nga Kushtetuta dhe parimet ndërkombëtare të punës së Ombudsmanit si dhe paanësia në ushtrimin e funksioneve të

Avokatit të Popullit kanë krijuar parakushtet që të rritet besueshmëria si para publikut, ashtu edhe tek autoritetet e Administratës Publike.

2-Mbështetja e deritanishme nga ana e Institucioneve Qeveritare Shqiptare për nevojat dhe veprimtarinë e Institucionit tonë, të ndergjegjesuar për faktin se një nga kushtet e Kartës së Kopenhagenit për anëtarësim ose pezullim nga Bashkimi Evropian është “respektimi dhe stabiliteti i institucioneve garantuese të demokracisë, të sundimit të ligjit, të të drejtave të njeriut dhe të mbrojtjes së pakicave”. Dhe Avokati i Popullit është një institucion që garanton demokracinë, pasi ai ndihmon për forcimin e konceptit të shtetit të së drejtës.

3-Duke qenë se Institucioni i Avokatit të Popullit në Shqipëri është ideuar dhe rekomanduar të ngrihet dhe të përfshihet në Kushtetutën e Shqipërisë nga Faktori Ndërkombëtar, mbështetja ndërkombëtare që është bërë dhe vazhdon të bëhet për këtë institucion, është një avantazh me vlerë të madhe.

4-Cilësitë profesionale të stafit, kërkesat në rritje për standarte më të larta në punën tonë, përkushtimi total për të treguar se “Ne kemi ditur të ndërtojmë dhe zhvillojmë një institucion demokratik nga fillimi”.

5- Përvoja e fituar gjatë këtyre viteve, përmes trajnimeve vazhduese si dhe motivimi i vazhdueshëm i stafit gjatë trajtimit të çështjeve me një problematike të larmishme.

III. Sfidat dhe objektivat në vazhdimësi

Që në fillim të veprimtarisë sonë kemi synuar të ngrejmë një institucion të pavarur shërbimi për qytetarët, të drejtat e të cilëve janë shkelur nga Administrata Publike. Duke ndjekur çështjet rast pas rasti, ne kemi rekomanduar masa administrative për rivendosjen e së drejtës se shkelur si dhe kemi dhënë opinione për parandalimin e shkeljeve nga Administrata Publike në të ardhmen.

Disa nga drejtimet e punës që ne kemi zbatuar për të realizuar sa më sipër kanë qenë: dhënia e ndihmës ligjore nëpërmjet rekomandimeve dhe këshillave në rastet e konflikteve midis administratës dhe publikut, zbulimi i mangësive të administratës, denoncimi i sjelljeve të këqija të nëpunësve kundërt qytetarëve, presioni për ndryshimin e procedurave të rënduara dhe të paqarta të Administratës Publike, krijimi i kushteve që qytetarët të gëzojnë liritë e tyre në marrjen e informacioneve të nevojshme nga

Administrata Publike si dhe nxitja e transparencës së kësaj të fundit në veprimtarinë e saj.

Në funksion të këtij synimi, mendojmë se në të ardhmen ngelet për t'i kushtuar vëmendje të veçantë, ndër të tjera:

1-Konsolidimit të arritjeve të deritanishme, me synim rritjen e shifrës së efektshmërisë së ndërhyrjeve të Institucionit tonë për zgjidhjen e ankesave të qytetarëve.

2-Bashkëpunimit më efikas me Parlamentin për të vazhduar praktikën për të paraqitur raporte specifike, sipas problematikës.

3-Vendosjes së kontakteve më të rregullta dhe më të ngushta me nëpunësit e Administratës Qëndrore dhe Vendore. Për këtë të fundit mund të shërbejë edhe caktimi i përfaqësuesve vendorë për çështjet konkrete dhe afate të caktuara

4-Vazhdimin të organizimit të ditëve të hapura, në mënyrë periodike në zona të ndryshme të vendit.

5-Kërkimit dhe justifikimit të vazhdimësisë së mbështetjes, si financiare, ashtu dhe politike, përmes lobimit nga ana e organizatave joqeveritare shqiptare apo ndërkombëtare, me të cilat bashkëpunon Avokati i Popullit, pranë institucioneve të shtetit shqiptar.

6-Ndikimit për respektimin dhe stabilitetin e institucioneve shqiptare, që sigurojnë demokracinë dhe prosperitetin, sidomos të paanësisë së gjyqësorit.

7-Bërjes së njohur publikisht të problemeve kryesore të evidentuara në fushën e të drejtave të njeriut nga shkeljet e Administratës Publike, si dhe ushtrimin të një “presioni pozitiv” ndaj Qeverisë e Parlamentit Shqiptar për përmirësime të legjislacionit dhe zbatimit më të mirë të tij.

8-Vazhdimin të programit për forcimin e kapaciteteve të zyres, ku përfshihet kualifikimi i vazhdueshëm i stafit të Avokatit të Popullit.

9-Qëndresa organizative besojmë se do të ruhet në drejtim të racionalitetit të shpërndarjes dhe menaxhimit të ngarkesës së punës. Për këtë ne po përpiqemi të fusim një element të ri (mediacionin) në punën tonë, duke krijuar mundësisht një njësi të vecante pranë stafit. Kjo do të kushtëzohet si nga shtesa në numrin e stafit të eksperteve, që ia kemi kërkuar dhe do t'ia kërkojmë vazhdimisht autoriteteve shqiptare për të na e plotësuar, ashtu edhe nga trajnimi i kësaj njësie në zyra të tjera homologe që e aplikojnë këtë teknikë të re për ne. Në fund të fundit, përderisa Avokati i Popullit është një zyrë relativisht e re, kjo presupozon edhe një proces dinamik, në varësi të sfidave në rritje të së ardhmes.

10-Qëndresa teknike është e kushtëzuar deri diku edhe nga ajo financiare. Rrjeti i sistemit informativ kushtëzon mirëmbajtje të vazhdueshme.

11-Qëndresa financiare – vihet në pikepyetje, pasi qeveria shqiptare është e detyruar të ndjeke një politike të rrepte fiskale, përmes shkurtimit të buxhetit. Veç kësaj, ritmet e deritanishme të suksesit, veç përkushtimit të stafit drejtues dhe të eksperteve, janë kushtëzuar në një masë thelbësore edhe nga frekuenca e trajnimeve që në kemi realizuar, si duke shkuar në zyra homologe, ashtu edhe duke ftuar eksperte të huaj në Shqipëri. Në buxhetin e akorduar nga shteti, në kemi qënë prioritarë në krahasim me institucionet e tjera shtetërore.

12- Në përputhje me prioritetet e Procesit të Stabilizimit Asocimit me BE-në, konkretisht për forcimin e administratës publike, të çështjeve të drejtësisë dhe ligjit e të tjera drejtime, Avokati i Popullit do të rrisë efikasitetin e tij duke:

- Rritur standartet e punës së tij në menaxhimin e rasteve.
- Rritur autoritetin e tij si interaktiv me institucionet e tjera.
- Forcuar bashkëpunimin me partnerët ndërkombëtarë.

IV. Strategjia për të ardhmen e Institucionit

Në konstatojmë se ekziston dhe do të vazhdojë angazhimi i Kuvendit (Parlamentit) dhe Qeverisë Shqiptare për të mbështetur politikisht dhe financiarisht Avokatin e Popullit, si një institucion i tipit modern, që luan një rol të rëndësishëm në thellimin e proceseve demokratike në vend.

Gjatë këtyre viteve të veprimtarisë sonë nuk kemi konstatuar të ketë patur kritika për njëanësi partiake, sepse e dijmë mirë se po nuk u ruajt paanësia, mund të bëhemi objekt i kundërshtive politike. Me profesionalizëm dhe vlera të larta etike, ne do vazhdojmë të shmangim këtë, duke ruajtur kështu paanësinë politike.

Moskryerja në kohë e aktiviteteve për rritjen e kualifikimit të stafit mund të ulë moralin e stafit e në rastin më të keq, mund të sjellë largimin e tij. Për këtë arsye, objektivat tona po i rishikojmë, me qëllim që të rriten standartet bashkëkohore të drejtimit të institucionit.

Praktikat pozitive dhe mesazhet e mira të shpërndara në popull, kanë krijuar atmosferën dhe ndërgjegjësimin e nevojshëm, që qytetarët shqiptarë të përdorin më tepër mekanizmin tonë për mbrojtjen e të drejtave të tyre nga shkeljet e Administratës Publike.

Me anë të një dialogu midis Institucionit të Avokatit të Popullit, organizatave të të drejtave të njeriut dhe Parlamentit e Qeverisë e Shqiptare, ne do vazhdojmë të inkurajojmë autoritetet për të ndërmarrë përmirësime të legjislacionit dhe zbatimit të tij.

Kjo nxjerr më në dukje rolin e rëndësishëm të Avokatit të Popullit në fushën e transformimeve demokratike dhe justifikon nevojën për ekzistencën e një institucioni të tillë për një kohë të gjatë.

Strategjia për jetëgjatësinë bën pjesë në procesin e forcimit dhe rritjes së Institucionit, rolit e impakteve të tij në shoqëri. Mirëmbajtja e burimeve të brendshme, përdorimi i tyre në bazë kriteresh të drejta, kujdesi për trajnimin e vazhdueshëm e motivimin e stafit dhe mirëadministrimi formojnë një bazë të mirë për jetëgjatësinë dhe suksesin e Institucionit.

Natyrisht, jemi të vetëdëshëm se kemi edhe të meta e mangësi, se punojmë në një fushë relativisht të re, pa përvojë të mëparshme, prandaj përpiqemi të përmirësojmë metodën e veprimtarisë, të zbatojmë me kujdes vërejtjet e sugjerimet që na bëhen, për të mbrojtur kështu sa më mirë të drejtat dhe liritë themelore të qytetarëve.

Këtej e tutje vëmendja dhe burimet intelektuale të Zyrës sonë, do të përqendrohen tek disa strategji preventive, ndër të cilat më efektivet janë edukimi dhe trajnimi në fushën e të drejtave të njeriut. Kjo shprehet në një sërë veprimesh që ne kemi bërë e do të bëjmë si: përhapje informacioni, zbatim programesh trajnimi, seminare me grupe të ndryshme të interesit, si dhe me përfaqësues të administratës, OJF-ve. Njëkohësisht, nuk do të lëmë mënjanë dhe zhvillimin e strategjive praktike për një edukim efektiv në sfera të tilla kritike, siç janë trajnimet për policinë, burgjet, forcat ushtarake etj.

Sa kohë që sistemi demokratik mbetet një sistem që kërkon përsosje të vazhdueshme, sa kohë që mirëqeverisja konsiderohet si e drejtë e njeriut, Avokati i Popullit nuk do të pushojë së trajtuari raste dhe ankesa individësh, me impakt pozitiv jo vetëm për ankuesit konkretë, por për shumë e shumë ankues të tjerë potencialë që qëndrojnë pas një problematike të caktuar, sado e thjeshtë që ajo paraqitet përmes një formulari pranë Zyrës tonë.

Shtator 2009